Nr. 89. OPŁATA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Czwartek 20 Kwietnia 1922. Rok XLI.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	5280 Mk	2640 Mk	1320 Mk	440 Mk
z odnoszeniem do domu	6000 „	3000 „	1500 „	500 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	6000 „	3000 „	1500 „	500 „
W innych państwach	7800 „	3900 „	1950 „	650 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracji „Nowej Reformy" w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów zamiejscowych 1572.

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 20 Mp.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biura dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hopoźs i A. Salomonowa), ulica Szczepańska 9 Biuro M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 1, 7 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników. Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń; W Warszawie Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Motel i Ska, ul. Marszałkowska 130; I. Buchwelz, Marszałkowska 120, S. Buchwelz, Fredry 4, T. Pietraszek, Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy, Krakowskie Przedmieście 71, Unger, Senatorska 12, M. J. Freid, Rymarska 16, Międzynarodowe biuro ogłoszeń Galerja Luksemburg, J. Librod, Marszałkowska 118; w Poznaniu Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkopolska agencja reklamy, Gwarna 19; w Wilnie S. Jutan, Niemiecka 4, Jankowski-Gradowski, Wielka 96; we Lwowie St. Sokołowski, biuro dzienników H. Buchstab, M. Brück; we Wiedniu R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeige-Ges. „Ifra", Wollzeile 12, „Inges", Franz Josef Kai 7; w Berlinie „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 25·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — Nekrologi Mk 40 za miejsce wiersza. — Nadesłane po Mk 65·— od wiersza milimetrowego. — Głosy publiczne po Mk 80·— od wiersza. — Na pierwszej stronie 120 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 20 Mk od słowa. — Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.

Problem rosyjski w Genui

Kraków, 19 kwietnia.

Londyńska konferencja rzeczoznawców ustaliła warunki dla Rosji. Uznanie wszystkich długów rosyjskich, zwrot skonfiskowanego mienia cudzoziemców, gwarancje jurydyczne dla cudzoziemców w przyszłości czyli kapitulacje, wreszcie utworzenie międzynarodowej komisji dla długów i finansów rosyjskich w rodzaju »Dette publique russe«. W obiegu środę Lloyd George przedstawił te warunki Cziczerinowi, który je miejsca — odrzucił. Delegacja rosyjska zażądała czasu do przygotowania do wyjazdu z Genuy. Niebezpieczeństwo rozbicia konferencji stało się nagle bardzo groźnem.

W tym punkcie wdał się w sprawę Lloyd George. Przedewszystkiem oświadczył, że memorjał rzeczoznawców londyńskich bynajmniej nie wiąże rozstrzygnięć konferencji. Potem zaproponował odroczenie posiedzenia komisji politycznej aż do wtorku po świętach, aby w ten sposób zyskać czas na silną robotę zakulisową. Rozpoczął ją we czwartek, zapraszając do swojej willi Cziczerina, Litwinowa i Krasina na śniadanie. Wprowadzie raz w zapale oratorskim oświadczył Lloyd George, że krwawym samorodnym moskiewskim nie podałby nigdy ręki, kiedy teraz zasiadł z nimi do stołu. Dziwnym zbiegiem okoliczności znalazł się przy tym stole Barthou, Schanzer i Jaspar. Przy likierach i czarnej kawie zaczęła się przyjacielska rozmowa na temat długów rosyjskich. Memorjał londyński określił przedwojenne długi rosyjskie na sumę 21 miljardów rubli w złocie, wojenne zaś na 15 dalszych miljardów. Litwinow zaś przedstawił wspólbiesiadnikom swój rachunek strat, poniesionych przez Rosję wskutek wojny domowej i popieranych przez mocarstwa koalicyjne wypraw generałów kontrrewolucyjnych na 50 miljardów w złocie. Rosja zapłaci swoje długi, ale niechaj aljanci wynagrodzą jej straty. Na takiej transakcji Rosja, zapłaciwszy wszystkie długi rosyjskie, zarobiłaby więc jeszcze okrągłe 14 miljardów rubli w złocie. Na gruncie tak jasnego zrównoważenia stanowisk można już rozważyć też rozmowę ogólną i wielce przyjacielską. Kiedy Lloyd George oświadczył, że żądania, zawarte w memorjale rzeczoznawców londyńskich, nie wiążą delegatów, Litwinow odwzajemnił się oświadczeniem, że suma 50 miljardów odszkodowań, żądanych przez Rosję, nie stanowi także nienaruszalnego dogmatu.

Utorowawszy w ten sposób we czwartek drogę do dalszych rokowań, przerwano rozmowę, układając na dzień następny już zupełnie formalną konferencję także w prywatnych apartamentach Lloyd Georgea. Przez cały piątek toczyły się też te rokowania przy udziale rzeczoznawców finansowych angielskich, francuskich i belgijskich. Rezultatem tych rokowań było, że ze strony koalicji wyrażono gotowość ofiarowania Rosji w zamian za uznanie »Dette publique« warunków, iż rząd sowietów ustalić po prostu długi wojenne rosyjskie, w zamian za co Cziczerin dał do zrozumienia, że w danym razie gotów jest uznać przedwojenne długi rosyjskie w kwocie 21 miljardów rubli złotych, ale oczywiście pod warunkiem długoletniego moratorjum.

Ponieważ także piątkowe rokowania miały charakter rozmów prywatnych, z których protokołów nie prowadzono, przeto stwierdziwszy, że możność porozumienia i znalezienia kompromisu istnieje, postanowiono w sobotę odbyć dalszą konferencję, tym razem już oficjalną, pod przewodnictwem Lloyd Georgea w willi Albertis.

Zgodnie z oficjalnym charakterem sobotnich posiedzeń sprawa nabrała cech sprawy na nowo. Lloyd George przedstawił znowu całe memorjał rzeczoznawców londyńskich, domagając się spełnienia przez Rosjan wszystkich wyszczególnionych w nim warunków. Rosjanie zaś odezwali się w warunki i wystąpili ze swej strony z żądaniem 50 miljardów odszkodowania za straty, poniesione wskutek wojny domowej. Dalej ponownie delegaci się zmowa rozmowa przecież, mianowicie, że wymienione w memorjale warunki rzeczoznawców londyńskich nie są ostatniem słowem, Litwinow ze swej strony oświadczył, że suma 50 miljardów także nie jest nienaruszalna... Poza tą sprawą do soboty południa nic nie udało się wygrać. Konferencja przerwano, pozostawiając tylko Rosjanom dalsze trzy dni czasu do namysłu i porozumienia się z Moskwą tak, że przed wtorkowem zebraniem się komisji politycznej rzecz ma być już ostatecznie wyjaśniona.

Oczywiście owe dalsze trzy dni czasu do namysłu posłużą Lloydowi Georgeowi do dalszej zakulisowej intensywnej roboty dla osiągnięcia porozumienia z Rosjanami. W energicznem dążeniu do tego celu znajduje Lloyd George silne poparcie ze strony Włoch. Ale także Francja w ostatnich dniach przedświątecznych zmieniła wyraźnie linję i opuszcza wyraźnie swoje pozycje skrajnie opozycyjne, jakie zajęła w pierwszych chwilach konferencji. Lloyd George zaniechał pierwotnego swego zamiaru wyjazdu na dwa dni świąteczne do Rzymu, poświęcając je w zupełności rokowaniom rosyjskim.

W przewidywaniu, że problem rosyjski nawet zasadniczo rozstrzygnięty w Genui, będzie w dalszym ciągu wymagał współdziałania państw, Lloyd George wystąpił z inicjatywą utworzenia specjalnej komisji międzynarodowej dla spraw rosyjskich. Komisja ta, rezydując stale w Sztokholmie, składałaby się z przedstawicieli wielkich mocarstw, więc Anglji, Francji, Włoch i Niemiec, dalej Polski, tudzież wszystkich państw europejskich sąsiadujących z Rosją lub mających w niej specjalne interesy. Gdyby przyszło do utworzenia tej komisji, to pierwszy pożytek z niej byłby ten, że możnaby na jej rachunek odciążyć konferencję genueńską, cały szereg trudnych a długotrwałych kwestyj przenosząc właśnie do tej komisji i odkładając na termin późniejszy.

Jakkolwiek tedy ostatecznego rozwiązania problemu rosyjskiego dotąd jeszcze konferencja genueńska nie przyniosła, to jednak rezultaty, które zręczności i uporowi Lloyd Georgea udało się osiągnąć do soboty wieczora, zdają się nieomylnie zapowiadać, że rozwiązanie to będzie rzeczywiście znalezione. Jest powszechnie uświadomionym faktem, że temu niezwykłemu politykowi angielskiemu udało się nietylko przełamać opór Francji, lecz zniewolić ją do współpracownictwa wcale energicznego w kierunku szukania kompromisu rosyjskiego. Jak słychać, nowe instrukcje, które Poincaré przysłał Barthou, brzmią już bez porównania bardziej pojednawczo zarówno wobec Rosji, jak wobec Niemiec. Nadto rozeszły się wiadomości, że Lloyd George jeszcze raz zjedzie się z Poincarem na Riwierze francuskiej dla ostatecznego uzgodnienia linij politycznych obu aljantek.

Tak więc ciężki rydwan konferencji genueńskiej, który już w dniu jej otwarcia tak był niebezpiecznie ugrzązł, ruszył jednak naprzód, ciągniony głównie niewyczerpaną energją i pomysłowością Lloyd Georgea. Na szczyt góry oczywiście rydwan ten jeszcze wyciągnięty nie został. Trudności i niebezpieczeństwa zostały zaledwie zażegnane, lecz bynajmniej nie usunięte ostatecznie. Nie mniej jednak już i te rezultaty, które dotąd osiągnięto, zasługują na miano bardzo poważnych i obiecujących.

SYTUACJA PRZEDŚWIĄTECZNA W GENUI.

Korespondent genueński »Kurj. Polskiego« w następujący sposób reasumuje sytuację w Genui w okresie przedświątecznym:

Doświadczenie z przedświątecznego okresu konferencji nakazuje daleko idący **sceptycyzm** wobec wszelkich pogłosek o zerwaniu obrad. Znamiennym był epizod, który rozegrał się dokoła **noty reparacyjnej niemieckiej**. Według alarmujących pogłosek, miała ona robić konferencję. Tymczasem zetknięcie się z kołami bezpośrednio interesowanemi, wskazuje, że sytuacja w sprawie odszkodowań jest tam zupełnie spokojnie oceniana. Francja w sprawie reparacyj jest **zupełnie pewna lojalności Anglji** i przekonana o najzupełniej poprawnem zachowaniu się Niemiec w tej sprawie w Genui. W takich warunkach nie jest wykluczona nawet ewentualność bezpośrednich rokowań w sprawie noty reparacyjnej na gruncie genueńskim. Układy te odbyłyby się poza konferencją: przebieg ich nie może budzić żadnych obaw.

Ujawnia się jeszcze pewna nerwowość w sprawie opartego na uchwałach w Cannes wniosku angielskiego o **»dziesięcioletnim pokoju bożym«**. Wszelka drażliwość jednak w tej sprawie została osłabiona przez deklarację sir Roberta Horne'a, że wniosek odnośny **nie będzie poddany pod głosowanie.** W ten sposób główne niebezpieczeństwo rozbicia konferencji i rozłamu pomiędzy wielkiemi mocarstwami **odsunięte zostało** na drugi plan.

Zatruwają natomiast atmosferę konferencje wielkich mocarstw **z Rosją** w sprawie odpowiedzi rosyjskiej na warunki **raportu rzeczoznawców londyńskich.** Szczególniej zaogniła sprawę pominięcie w tej kwestji podkomisji politycznej, co równa się powrotowi do obalonego poprzednio przez Francję planu Lloyda George'a wyłonienia z konferencji organu kierującego, złożonego z wielkich mocarstw, plus Rosja i Niemcy. Na razie Niemcy pozostały jeszcze w sprawie rosyjskiej za drzwiami. Ale czy na długo?

SPRAWY WALUTOWE NA KONFERENCJI W GENUI.

Genua, 18 kwietnia (PAT). Wczoraj na posiedzeniu podkomisji **walutowej delegat** angielski sir Robert Horne wniósł poprawkę do raportu rzeczoznawców londyńskich, mającą na celu zapobiec **wahaniom kursów** w zakresie **transakcyj handlowych** przez utworzenie ze strony centralnych banków emisyjnych **depozytu walut zagranicznych.** Delegat japoński zaznaczył, iż będzie brał udział w dyskusji, zastrzegł się jednak, że jeżeli projekt ten będzie przewidywał również zobowiązania państw europejskich, nie będzie mógł wówczas przyjąć ostatecznych zobowiązań. Sir Robert Horne wyjaśnił, że obecnie chodzi tylko o ustalenie zasad. — Wszystkie państwa będą miały możność **zniesienia ograniczenia wolności obrotu walutowego,** a dopiero potem banki centralne utworzą depozyty dla pokrycia ryzyka, połączonego ze zmianą kursu walut.

Delegat polski Wieniawski w dłuższem przemówieniu wskazał na trudności, na jakie napotyka projekt delegata angielskiego i wysunął **projekt własny,** który jutro uzasadni pisemnym memorjałem. Rakowski wypowiedział się **przeciwko** absolutnej wolności obrotu walutowego, gdyż państwo, zdaniem jego, powinno być uzbrojone przeciwko spekulacji. Rakowski zapowiedział zgłoszenie kontrpropozycji.

Genua, 16 kwietnia (PAT). W kołach politycznych daje się zauważyć tendencja państw o wyższej walucie, **przeciwko wolności importu.** Specjalnie Szwajcarja zagrożona dowozem produktów niemieckich, odnosi się nieprzychylnie do projektu swobodnego importu.

PRZYJĘCIE NA CZEŚĆ DZIENNIKARZY.

Genua, 18 kwietnia (PAT). Dziennikarze genueńscy dali przyjęcie **na cześć dziennikarzy włoskich i dziennikarzy obcych,** bawiących w Genui z okazji konferencji. Przemawiał poseł Canepa, który sławił solidarność zawodową dziennikarzy, która w Genui ujawniła się mimo wszelkich walk. Senator Albion dziękował w imieniu oficjalnego kierownictwa konferencji dziennikarzom za ich pracę, poczem De Gobert korespondent »Matina« i sekretarz syndykatu dziennikarzy francuskich, zabrał głos i wyraził dziennikarzom włoskim i genueńskim sympatję kolegów francuskich.

Wczoraj wieczorem odbyło się w hotelu Savoy przyjęcie, dane przez dziennikarzy belgijskich, szwajcarskich i francuskich na **cześć dziennikarzy włoskich.** Na przyjęciu tem oświadczył Barthou, że czuje się szczęśliwy, przebywając wśród dziennikarzy, którzy są jego kolegami, ponieważ on także **przez lat 40 był dziennikarzem.** Sławił on jednomyślność obu łacińskich narodów i ich dobrą wolę do porozumienia się.

W sobotę wieczorem wydał Teodor Wolff w Nervi przyjęcie dla dziennikarzy angielskich i włoskich, w którem wziął także udział Keynes. Przemawiał Rathenau, który wypowiedział pogląd **pesymistyczny co do natychmiastowych wyników konferencji.** Konferencja, zdaniem ministra, może jednakże usunąć główne błędy, mianowicie zmienić koncepcję obecnego pokoju zbrojnego oraz uregulować sprawę zbrojeń. Europa — zaznaczył Rathenau — miała przed wojną trzy i pół miljona ludzi pod bronią, **teraz zaś ma 4 i pół miljona uzbrojonych.** Pozatem zdaniem ministra — konferencja może sprowadzić **zmiany do systemu spłat odszkodowań.** Państwami najbardziej potrzebującemi pomocy są **Francja, Rosja i Niemcy,** ratunkiem zaś mogłaby być jedynie **pożyczka międzynarodowa.**

UKRAIŃCY W GENUI.

Korespondent »Kur. Por.« donosi z Genuy 14 bm.:

Do Genuy przybyła wczoraj delegacja **narodowców ukraińskich.** Delegacja po dłuższe zatrzymania się w Paryżu, gdzie przyjęta była przez Poincarego. Singalewicz organizuje tu zjazd **ludów pokrzywdzonych.** Do zjazdu wejść mają przedstawiciele Armenji i Gruzji.

Traktat niemiecko-rosyjski

Genua, 17 kwietnia (PAT). Wczoraj został podpisany przez Rathenaua i Cziczerina **układ niemiecko-rosyjski.** Dojście jego do skutku, **bez wiedzy ententy,** jest żywo komentowane w kołach konferencji.

Genua, 17 kwietnia (PAT). Biuro Wolffa. W niedzielę **zakończyły się** rokowania niemiecko-rosyjskie, które toczyły się już od dłuższego czasu. Zawarto umowę, przez którą oba rządy **przekreślają przeszłość** i kładą fundament pod przyszłą budowę.

TEKST TRAKTATU.

Genua, 17 kwietnia (PAT). Delegacja rosyjska ogłosiła **tekst traktatu, zawartego między Rosją a Niemcami.** Tekst ten, który nadszedł do Wiednia w formie miejscami skażonej, opiewa:

Rząd niemiecki, zastąpiony przez Rathenaua, i rząd rosyjskiej socjalistycznej federacyjnej republiki sowieckiej, zastąpiony przez komisarza ludowego Cziczerina, **zawarły układ** co do następujących postanowień:

Akt 1. Oba rządy **porozumiały się, że załatwienia spraw między Niemcami a republiką sowiecką,** datujących się z czasu stanu wojennego między Niemcami a Rosją, nastąpi na następujących podstawach:

A) Państwo niemieckie i republika sowiecka **zrzekają się wzajemnie zwrotu swych kosztów wojennych jakoteż zwrotu szkód wojennych,** to jest tych szkód, które zrządzone zostały w obszarze wojennym, przez zarządzenia wojskowe włączając w to rekwizycje dokonane w kraju nieprzyjacielskim. Również **zrzekają się obie strony zwrotu szkód,** które powstały z powodu tak zwanych wyjątkowych ustaw wojennych albo przez środki przemocy, użyte przez organa państwowe jednej ze stron zawierających układ.

B) Publiczne i prywatne stosunki prawne, naruszone przez stan wojenny, włączając w to sprawę traktowania okrętów wojennych, które się dostały w ręce jednej lub drugiej strony, **będą uregulowane na podstawie wzajemności.**

C) Niemcy i Rosja **zrzekają się wzajemnie zwrotu kosztów** za utrzymanie obustronnych jeńców wojennych; rząd niemiecki **zrzeka się zwrotu kosztów utrzymania członków armji czerwonej,** internowanych w Niemczech, rząd rosyjski **zrzeka się natomiast zwrotu sum uzyskanych ze sprzedaży własności rosyjskiego skarbu** wojskowego przewiezionej przez internowanych do Niemiec.

Artykuł II. **Niemcy zrzekają się pretensyj obywateli niemieckich,** powstałych dotychczas z zastosowania ustaw i zarządzeń republiki sowieckiej i **zrzekają się także dotyczących praw Rzeszy niemieckiej** pod warunkiem, że republika sowiecka **nie zaspokoi podobnych pretensyj państw trzecich.**

Artykuł III. **Stosunki dyplomatyczne i konsularne** między Rzeszą niemiecką a republiką sowiecką **będą natychmiast na nowo podjęte,** a specjalna umowa ureguluje sprawę dopuszczenia obustronnych konsulów.

Artykuł IV. Oba rządy zgadzają się z tem, że co do ogólnego położenia obywateli jednego i drugiego państwa na obszarze strony drugiej miarodajne będą **zasady największego uprzywilejowania,** a także w uregulowaniu stosunków handlowych i gospodarczych miarodajną będzie **zasada największego uprzywilejowania.** Zasada największego uprzywilejowania nie obejmuje jednak przywilejów i ułatwień, które republika sowiecka udzieliła jednej z republik sowieckich względnie państwu, które było dawniej częścią byłego państwa rosyjskiego.

Artykuł V. Oba rządy uwzględnią potrzeby gospodarcze drugiego państwa **we wzajemnym duchu przyjaznym i przy zasadniczym regulowaniu tych spraw uprzednio się porozumią.** Rząd niemiecki wyraża gotowość poparcia według możności zamierzonych umów, zgłoszonych ponownie przez firmy prywatne, aby ułatwić ich przeprowadzenie.

Artykuł VI. Artykuł I. B) i IV tego traktatu wchodzą w życie **równocześnie z ratyfikacją.** Reszta postanowień wchodzi w życie **natychmiast.**

Układ podpisano w dwóch egzemplarzach w Rapallo, dnia 16 kwietnia 1922.

Rathenau, Cziczerin.

KOMUNIKAT DELEGACJI ROSYJSKIEJ.

Genua, 18 kwietnia (PAT). Delegacja rosyjska ogłosiła w prasie komunikat w sprawie traktatu zawartego z Niemcami. Komunikat stwierdza, że rokowania dotyczące ponownego nawiązania stosunków dyplomatycznych **trwały już od kilku miesięcy.** Miejsce i okoliczności w jakich traktat został zawarty, nie oznaczają bynajmniej, jakoby oba rządy usiłowały nadać mu jakiś szczególny charakter, gdyż ostateczny wynik rokowań **oczekiwany był już od dawna.** Przechodząc nad przeszłością do porządku, oba rządy stanęły **na terenie rzeczywistości,** stwarzając wszelkie możliwości dla przyszłej współpracy ekonomicznej ku największemu pożytkowi.

WRAŻENIE ZAWARCIA TRAKTATU ROSYJSKO-NIEMIECKIEGO.

Genua, 18 kwietnia (PAT). Fakt podpisania układu niemiecko-sowieckiego wywołał **osłupiające wrażenie w kołach delegacji brytańskiej.** Szef kancelarji Lloyd Georgea, rozmawiając wczoraj z dziennikarzami angielskimi o nowym traktacie, użył wyrażenia »**nielojalność**«.

Londyn, 18 kwietnia (PAT). Biuro Reutera donosi z Genuy: Wiadomość, że Niemcy i Rosja zawarły w Genui układ, **podziałała jak bomba.**

Wiedeń, 18 kwietnia (PAT). »Mittags-Zeitung« donosi z Berlina: Zawarcie układu niemiecko-rosyjskiego wywarło w Genui **wrażenie sensacyjne.** Mocarstwa koalicyjne uchwaliły natychmiast **przerwać na razie wszystkie prace konferencji, dopóki to zajście nie będzie załatwione.** Zapowiedziane na dziś posiedzenia komisji **nie odbędą się.** Zamiast nich będzie obradował komitet prawniczych rzeczoznawców koalicyjnych, który ustali czy rosyjsko-niemiecki układ nie narusza traktatu wersalskiego. Słychać, że komitetowi przedłożono **trzy punkty co do których ma wydać orzeczenie.** Anglicy już wczoraj wieczorem wydali komunikat, w którym **w ostrych słowach zwracają się przeciw układowi niemiecko-rosyjskiemu i stają na stanowisku, że układ ten jest uderzeniem w twarz, zadanem konferencji.** W podobny sposób wyrażają się także Francuzi i Włosi. **Możliwość zerwania konferencji jest omawiana.**

»Berliner Tageblatt« sądzi, że decyzja w Genui **jeszcze nie zapadła** i że nie należy się obawiać zbyt pośpiesznych decyzyj. Anglicy przeforsowali to, że cokolwiek będzie przedsięwzięte, **będzie wynikiem wspólnej uchwały.**

Sprawa uposażenia oficerów

Warszawa, 19 kwietnia (Tel. wł.) Na podstawie informacyj, zaciągniętych w sferach zbliżonych do ministra Sosnkowskiego, stwierdzić można, że wszelkie pogłoski o dymisji ministra wojny należy uważać za **bezpodstawne.** Nie jest również prawdą, jakoby rokowania między ministrem wojny a ministrem skarbu w sprawie uposażeń osób wojskowych zostały zerwane. Układy te **przerwane zostały jedynie z powodu świąt i wyjazdu** na odpoczynek obu ministrów. Dotychczasowe rokowania nie doprowadziły w naradzie do ostatecznego załatwienia sprawy, różnice jednak, jakie zachodzą co do pewnych punktów między obu ministrami, **nie są tak wielkie,** aby wykluczały porozumienie i istnieje uzasadniona nadzieja, że jeszcze z końcem b. tygodnia, sprawa uposażeń osób wojskowych **będzie jednomyślnie rozwiązaną.**

Listy słowiańskie

Czechosłowacja, 10 kwietnia.

Przysłowie powiada, że wiedzą sąsiedzi, jak kto siedzi. Jesteśmy sąsiadami Czechów a nietylko nie wiemy, jaki stan rzeczy panuje w Czechosłowacji, ale co gorsza, wiemy źle, bo w nas wmówiono, że tam wszystko wzorowe, że tam rząd silny i energiczny, sejm zjednoczony i pracowity, kraj niezniszczony wojną a przemysł w pełnym rozwoju, stosunki unormowane a drożyzna znacznie mniejsza niż u nas i t. d., i t. p. Uwierzyliśmy w to i wierzymy jak w aksjomat, powtarzamy go w kółko przy każdej sposobności i zdaje nam się, że wiemy, jak sąsiedzi siedzą...

Na pociechę pesymistów musimy kategorycznie zaprzeczyć wszelkim optymistycznym poglądom; jedno tylko z powyższych twierdzeń jest prawdziwe, że kraj wojną nie jest zniszczony i że przemysł się rozwija: o ile może. Strajki robotników, czy górników, prawie nie ustają; wskutek wysokiej wartości korony czeskiej, obroty handlowe leniwe, a częściowo zupełnie ustały (n. p. wywóz cukru), drożyzna znacznie większa niż u nas (w Mor. Ostrawie litr mleka niby niezbieranego kč. 4.20=Mkp. 315; 1 jajo kč. 0.90 = Mkp. 63; 1 kg. ziemniaków kč. 2.40 = Mkp. 180 i t. d.), a stosunki w ogólności bardzo nieuregulowane. Między ludnością mieszaną na Morawach i w Czechach nienawiść i częste jego wybuchy; między robotnikami szerzenie się komunizmu i wszystkie jego objawy; w sejmie wstrzymanie prac bądź z powodu obstrukcji Niemców, bądź z powodu opozycji Słowaków ze stronnictwa katolicko-ludowego, którzy zaprzysięgli walkę rządowi czeskiemu, aż do uzyskania autonomji lub oderwania się od Czech.

Ta sprawa ciągle gaszona, ale perjodycznie prawie wybuchająca, psuje najwięcej krwi rządowi czeskiemu. Nie mogąc zrozumieć tendencyj separatystycznych słowackich, a wpierając w Słowaków tożsamość języka i kultury, szukają przyczyn nie tam, gdzie one tkwią jawnie, ale posądzają najuczciwszych Słowaków, nawet ks. Hlinkę, o madziarońśtwo, albo o klerykalizm, i nie mogą wyjść z koła zaczarowanego. A tymczasem Słowacy czując na własnej skórze rządy czeskie nie jako bratnie, ale jako rządy najeźdźców, rozpanoszonych do niemożliwości w kraju niby okupowanym, w rozpaczy wołają, że woleliby dawne rządy madziarskie, bo — już do nich przywykli — i bronić się umieli, ale naprawdę niczego nie chcą, tylko narodowej i kulturalnej autonomji, i nie mogą zapomnieć Czechom-zaborcom naigrawań się z języka słowackiego i świętości religijnych.

Układy pp. Masaryka i Benesza zawarte z koalicją przed końcem wojny, były oparte na fałszywych przesłankach a stąd wnioski obecne nie mogą dać pożądanych wyników. Uważano naród słowacki zarówno z ruskim podkarpackim za niemowlę, które da się adoptować, nie mając o niczem pojęcia, sądzono, że kilku prowodyrów za misę soczewicy sprzedadzą lud słowacki, który do walki niesposobny, przyjmie spokojnie jarzmo nowe — i zawiedziono się gruntownie. Na nic się nie zdały hymny pochwalne, głoszone przez wszystkie dzienniki płatne, przez dzienniki zagraniczne zapłacone; rany nie wygojone, ciągle ropieją, organizm trawi gorączka i może wybuchnąć przesilenie bardzo niebezpieczne. Ale prasa czeska umie o wszystkiem złem milczeć, z naszej biedy się naśmiewa i każdy drobiazg rozdmuchuje — i nam się zdaje, że u nas tylko źle, a w Czechach przedobrze. **(rz.)**

Dzień Polaków amerykańskich

Prezes ministrów i minister o. p. i w. r., Antoni Ponikowski, do Polaków, przebywających na emigracji w Ameryce, wydał odezwę następującą:

»Rodacy! Granice państwa polskiego ustalają się ostatecznie. W najbliższym czasie obejmiemy Górny Śląsk — niestety, nie cały. Ziemia Wileńska łączy się z woli ludności ze swą Macierzą. — W ten sposób ogromna większość narodu znajdzie się w swojem własnem niepodległem państwie. — W tej wielkiej chwili myśli i uczucia każdego Polaka w kraju biegną do was, rodacy, za ocean, do tej dzielnicy, którą stanowią wasze serca, wasze dusze i owoce waszej pracy, do tej Polski, która jest na gościnnej i wolnej ziemi amerykańskiej.

Pamiętamy o was, kochamy was, bo wiemy dobrze, że odrodzona, wolna, niepodległa i zjednoczona Polska była zawsze waszem marzeniem i jest teraz waszem ukochaniem. Nie wolno nam zapomnieć o waszej gotowości do służby dla ojczyzny, jaką okazaliście podczas wojny i w czasie odbudowy państwa polskiego. — Pamiętamy o hojnych ofiarach z waszego mienia, ale przedewszystkiem o ofierze krwi waszych synów, której nie poskąpiliście dla Polski. Pragniemy w tym doniosłym okresie tężenia naszego państwa, poświęcić wam wyłącznie jeden dzień naszej pięknej polskiej wiosny, pragniemy, aby dzieciom naszym i młodzieży naszej wspomnienie dnia tego pozostało na zawsze w pamięci, jako wyraz naszej jedności narodowej.

Jako minister oświecenia publicznego, zarządziłem, aby w dzień 20 maja, młodzież wszystkich szkół w Polsce w uroczystych obchodach szkolnych, poświęconych Polakom amerykańskim, złączyła się myślą i sercem z wami. W dniu tym zaniesiemy modły do Boga za poległych w walce za ojczyznę synów waszych i za wszystkich rodaków, których prochy spoczywają w ziemi amerykańskiej. Jeżeli i wasze myśli, rodacy, będą z nami, doda to nam pokrzepienia i otuchy do pracy nad utrwaleniem mocy i potęgi naszej wspólnej ojczyzny.

Antoni Ponikowski,
prezes ministrów i minister w. r. i o. p.«.

KRONIKA

Kraków, 19 kwietnia.

ZE ŚWIĄT. Święta Wielkanocne upłynęły przy niezwykle pięknej pogodzie. Kilka dni iście letniego skwaru wystarczyło, by drzewa i krzewy pokryły się zielenią pąków, a trawa na plantach i w ogrodach ożywiła się i odżyła. Wyczekiwać jeszcze tylko należy deszczu, a cała przyroda stanie w szacie wiosennej świeżości.

W Wielką Sobotę wieczorem dźwięki Zygmunta dały znać mieszkańcom Krakowa, że uroczystość Zmartwychwstania rozpoczęła się w katedrze na Wawelu. Procesję po nawach katedry poprowadził ks. biskup Sapieha wśród śpiewu: »Wesoły nam dzień dziś nastał«.

Również uroczyście odbyła się resurekcja w kościele Marjackim. Przed kościołem ustawiła się kompanja honorowa wojskowa z korpusem oficerskim. Gdy procesja ruszyła naokoło kościoła, ks. infułat Wądolny pobłogosławił ustawione wojska. W procesji wzięły udział tłumy ludności.

W oba dni świąt ludność Krakowa wzięła udział tłumny w nabożeństwach, godziny zaś popołudniowe wykorzystano na przechadzki i spacery bądź to po plantach i ogrodach miejskich, bądź też w dalszych stronach, głównie w okolicy Bielan. W drugi dzień szczególnie rojno było na Zwierzyńcu koło klasztoru PP. Norbertanek, gdzie na dużej przestrzeni rozbili przekupnie cały szereg namiotów i straganów z zabawkami, piernikami, pomarańczami i t. p. Zabawę »Emausową« urozmaicono papierowemi miotełkami, lub też papierowemi piłkami na gumach, któremi obijano sobie głowy. Nie brakło także tradycyjnych kataryn, śpiewających dziadów i papug, ciągnących losy.

We wtorek zakończyły się święta tradycyjną »Rękawką« na Krzemionkach podgórskich. Zabawę ludową zorganizował »Sokół« podgórski wraz ze Stowarzyszeniem przemysłowców i rękodzielników. Już w godzinach porannych zaroiło się na wzgórzu »Lasoty« od tłumów publiczności. O godzinie 3 po południu rozpoczęły się zabawy ludowe przy dźwiękach dwóch muzyk, a to tramwajarzy i 6 pułku ciężkiej artylerji. Ogólną wesołość wywoływało wspinanie się po wysokim słupie. Śmiałek, który dosięgnął szczytu, otrzymywał w nagrodę tysiąc Mkp. Największa ilość wspinających się, przed dotarciem do szczytu, zjeżdżała nagle na dół wśród krzyków rozśmieszonych tłumów. — Szereg innych niespodzianek urozmaicał uczestnikom pobyt na Krzemionkach. Zabawa przeciągnęła się do późnego wieczoru.

Przez wszystkie dni świąt tramwaj był w oblężeniu, zwożąc tak na »Emaus«, jak i na »Rękawkę« tłumy, żądne tradycyjnych uciech świątecznych.

MINISTER SKARBU Dr MICHALSKI W KRAKOWIE. W czasie świąt przebywał w Krakowie minister skarbu, dr Michalski. W poniedziałek udzielał minister posłuchań w gmachu Izby skarbowej przy ulicy Helclów. Był także obecnym na »Święconem« w Domu Akademickim, aby wysłuchać postulatów młodzieży. Wczoraj spędził kilka godzin w Białej, a wieczór po powrocie do Krakowa był na rancie, wydanym na jego cześć przez krakowską Izbę handlową i giełdę.

Raut zgromadził w pięknych apartamentach Izby handlowej kilkaset osób, przedstawicieli wszystkich sfer i zawodów naszego miasta. Przeważał oczywiście w tem, niezwykłem w obecnych czasach, zebraniu towarzyskiem, element świata komercjalnego, przemysłowego i finansowego. — Przedstawiciele banków, giełdy i Izby handlowej, z prezydentem Epsteinem, witali gości u wejścia do gościnnych salonów. Przybyli między innymi reprezentanci duchowieństwa z ks. biskupem Nowakiem, prałatami ks. Podwinem i Wądolnym, jeneralicja miasta Krakowa, prezydent Akademji Umiejętności prof. Morawski, rektor uniwersytetu prof. Nowak, prorektor Estreicher, prof. Wł. L. Leopold Jaworski, przedstawiciele wszystkich wyższych zakładów naukowych, prezydjum miasta Krakowa z prezydentem Federowiczem i trzema wiceprezydentami, liczne grono radców miejskich, reprezentanci najwyższych władz rządowych z wojewodą Gałeckim, wicewoj. Kowalkowskim i starostą drem Balem, przedstawiciele organizacyj świata kupieckiego, grono posłów sejmowych, reprezentanci świata dziennikarskiego i wielu innych.

Minister Michalski, powitany u wejścia przez gospodarzy rautu, był oczywiście ośrodkiem całego zebrania. Zwarte koło tych, którzy pragnęli wymiany słów i myśli z wybitnym finansistą i kierownikiem skarbu państwa, zwiększało się z każdą chwilą. Z właściwą sobie szczerością i ożywieniem dawał też minister Michalski wiele cennych wyjaśnień o stanie obecnym finansów miejskich i swoich zamierzeniach. Przystępny dla wszystkich, z każdym miał coś do powiedzenia i każdy odchodził... pocieszony.

Gościnnie podejmowani przez gospodarzy, w kółkach towarzyskich prowadzili uczestnicy zebrania dyskusję na aktualny dziś temat sytuacji politycznej i ekonomicznej w państwie. — Przy czarnej kawie, herbacie i cygarze przeciągło się zgromadzenie poza 12 godzinę w nocy.

ZJAZD LEKARZY SANITARNYCH W KRAKOWIE. W dniu 20 b. m. odbędzie się w Krakowie posiedzenie komitetu wykonawczego pierwszego zjazdu działaczów i lekarzy sanitarnych z udziałem przedstawicieli wszystkich dzielnic. Na posiedzeniu tem będą rozważane wnioski I. zjazdu i będzie ustalony porządek i sposoby wprowadzenia w życie powziętych uchwał. Wobec tego, że jednem z zadań mającego się odbyć posiedzenia ma być również utworzenie komitetu organizacyjnego drugiego zjazdu, który będzie zwołany do Krakowa, na posiedzenie zaproszono miejscowych działaczów i lekarzy sanitarnych. Z Warszawy wyjeżdżają: dr Bogucki, dr Kowalski, dr Budzińska-Tylicka, dr Gawłowski i dr Kacprzak.

WYCIECZKA AKADEMIKÓW BELGIJSKICH. przybyła we czwartek do Lwowa, powitana na dworcu kolejowym przez reprezentantów Czytelni akademickiej. Uroczyste powitanie odbyło się potem w auli uniwersytetu, w którego imieniu przemawiał rektor Kasprowicz. Po bankiecie wyjechali goście belgijscy do Borysławia.

Obecnie wycieczka bawi w Krakowie, oprowadzana po zabytkach miasta przez młodzież akademicką. Młodzież krakowska urządziła na cześć gości przyjęcie, w którem między innymi wziął także udział minister Michalski.

† ANDRZEJ KRZYSZKOWSKI. Wydawnictwo »Nowej Reformy« poniosło ciężką stratę. W poniedziałek, 17 b. m., zmarł w Krakowie po ciężkiej chorobie długoletni kierownik administracji pisma naszego, ś. p. Andrzej K r z y s z k o w s k i. Był to jeden z tych cichych pracowników, którzy w sumiennem spełnianiu swoich obowiązków zawodowych upatrują cel życia. W wiernej służbie pisma naszego ś. p. Andrzej Krzyszkowski spędził lat 27, dzieląc losy jego w złej i dobrej doli, skarbiąc sobie pamięć człowieka nieskazitelnego charakteru i wielkiej prawości. — W szerokich kołach, utrzymujących stosunki z »Nową Reformą« i w najbliższem otoczeniu pozostawia najlepszą o sobie pamięć dla niezwykłej dobroci charakteru i uczynności. To też zarówno administracja, jak redakcja naszego pisma z głęboko odczutym żalem żegna tyloletniego, wiernego towarzysza pracy, którego pamięć pozostanie im zawsze drogą.

Ś. p. Andrzej Krzyszkowski pozostawia dwóch synów, oficerów wojska polskiego.

Pogrzeb ś. p. Krzyszkowskiego odbędzie się we czwartek, 20 b. m., o godzinie 10 przed południem z kaplicy cmentarnej.

† JÓZEF BANDURA, jeden z najstarszych towarzyszów sztuki drukarskiej w Krakowie, przez lat 30 przeszło metrampaż »Nowej Reformy«, zmarł nagle w Wielką sobotę o godzinie 4 rano w 65 roku życia.

Ś. p. Józef Bandura zarówno znajomością swojego zawodu, jak wrodzonym sobie taktem wobec swoich towarzyszów pracy i życzliwością wobec ludzi pióra, rzadko przywiązanem do swej pracy, zaskarbił sobie powszechny szacunek i uznanie. Wydawnictwo »Nowej Reformy« we wdzięcznej pamięci zachowa pracę jego w tym dzienniku i z prawdziwym żalem żegna długoletniego pracownika i doradcę na odpowiedzialnem stanowisku metrampaża. Po ojcu objął stanowisko jego w Drukarni Literackiej syn jego, Leon, jako przedstawiciel drugiej generacji w tej zawodowej pracy.

W ostatnich czasach, dla ulżenia sobie w ciężkiej pracy, przeniósł się ś. p. Józef Bandura do Drukarni Związkowej, w której piastował godność prezesa Rady Nadzorczej.

Z powodu ukończenia 2 stycznia półwiekowej pracy w zawodzie drukarskim, zamierzali koledzy uczcić jego zasługi organizacyjne, jako prezesa »Siły« emerytalnej i długoletniego gospodarza »Ogniska«, jubileuszem. Niestety, zgon jubilata udaremnił te zamiary. — Pogrzeb odbył się w poniedziałek o godzinie 3-ciej po południu.

ODCZYT Dra T. DWERNICKIEGO. Jak już donosiliśmy, dzisiaj, we środę, odbędzie się z inicjatywy Polskiego Stronnictwa Demokratycznego w sali Rady powiatowej przy ulicy Pijarskiej odczyt dra Tadeusza D w e r n i c k i e g o pod tytułem: »O urzędowym projekcie ordynacji wyborczej dla miast«. Po odczycie, który rozpocznie się o godzinie 7 wieczorem, dyskusja. Goście mile widziani.

PRZEPISY ZABRANIAJĄCE USZKADZANIA PLANT. Magistrat przypomina obowiązujące przepisy zabraniające uszkadzania plant. W szczególności zabronione jest niszczenie ogrodzeń, deptanie trawników, łamanie krzewów, zrywanie kwiatów, puszczanie wolno psów, które należy wodzić na smyczy. Przekraczający te przepisy będą pociągani do surowej odpowiedzialności karnej.

ZBIÓRKA. Magistrat zezwolił Towarzystwu nad opuszczonemi niemowlętami w Krakowie, na urządzenie zbiórki publicznej dnia 23 kwietnia br. na rzecz Zakładu.

PROCES PRZECIWKO ORGANIZACJI KOMUNISTYCZNEJ. Jak się dowiadujemy, dr Bolesław Drobner, na którego nałożono areszt obligatoryjny przed rozprawą w sprawie jeneralnego strajku, powrócił do Krakowa i zgłosił się wczoraj u radcy sądu okręgowego karnego, Turowicza. Sędzia natychmiast polecił odprowadzić dra Drobnera do więzienia. Rozprawa przeciw drowi Drobnerowi, drowi Wodeckiemu i towarzyszom rozpocznie się z dn. 4 maja przed przysięgłymi i potrwa 10 dni.

FAŁSZYWE SZTERLINGI. W związku ze sprawą fałszywych funtów szterlingów, które w kantorze wymiany p. Holzera w Sukiennicach usiłował zastawić za pożyczkę 4 miljonów mk. nieznany osobnik, przytrzymano pośrednika handlowego A. Z. Jak się okazało, ów pośrednik działał w dobrej wierze, gdyż 450 funtów szterlingów wręczył mu z polecenia dokonania zastawu niejaki Moritz Klingbeil, agent handlowy z Łodzi, lat 42. Klingbeila aresztowano w chwili, gdy w Rynku oczekiwał rezultatu transakcji szterlingowej.

Z wyników dotychczasowego śledztwa okazuje się, że główni fabrykanci fałszywych funtów szterlingów znajdują się w Łodzi.

UJĘCIE WŁAMYWACZA. Do policji krakowskiej doniosł Benjamin Brenner, zamieszkały w Szczakowej, że nieznani sprawcy włamali się do jego mieszkania i zabrali garderobę, bieliznę i biżuterję łącznej wartości 1 miljona marek. Policji krakowskiej udało się przytrzymać złodzieja, który dokonał tego włamania, w osobie Adama Zagórskiego, lat 21, rodem z Jawozna. Złodziej po dokonaniu kradzieży, zbiegł do Krakowa i tutaj wpadł w ręce policji.

UCIECZKA Z WIĘZIENIA. Do policji krakowskiej doniesiono wczoraj, że Andrzej Mikosz, oskarżony o komunizm, a ujęty i osadzony w więzieniu w Jaśle, zdołał po przepiłowaniu kraty zbiec wraz z byłym policjantem, skazanym za różne nadużycia w służbie, na 6 lat więzienia. Mikosz miał być wczoraj przetransportowany do Krakowa na rozprawę, jaka miała się odbyć przeciw niemu przed trybunałem sędziów przysięgłych.

ZŁOŚLIWA KROWA. Wczoraj zgłosił na stacje pogotowia ratunkowego Józef Kleinman, rzeźnik z Nowej Wsi, któremu krowa odgryzła kawałek palca u lewej ręki. Po opatrzeniu chorej ręki pozostawiono p. Kleinmana opiece domowej.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

WYKŁADY W ZWIĄZKU LITERATÓW (Dom artystów, plac św. Ducha). Po ferjach świątecznych: Sobota 22 bm. Kazimierz Andrzej Czyżowski (autor »Ulicy dziwnej«): Wieczór autorski. Słowo wstępne prof. L. Skoczylasa. Niedziela 23 bm. prof. Wal. Ostrowlew: »Równanie życia« (problemy wróżb i proroctw). Początek o godz. 8 wieczór.

PIŚMIENNE EGZAMINA DOJRZAŁOŚCI odbędą się wedle zarządzenia min. W. R. i O. P.: 1) w szkołach warszawskich od 9 do 13 maja br.; 2) w szkołach prowincjonalnych w pierwszym terminie 16 do 20 maja br., w drugim zaś od 19 do 23 czerwca br.

BIURO PORAD KURATORJUM SZKOLNEGO. Kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego podaje do wiadomości interesowanym, że zorganizowało dla samokształcących się biuro porady, które udziela wszelkich informacyj w zakresie zdobywania oświaty poza obrębem istniejącej organizacji szkolnej. Po informacje zgłaszać się należy pisemnie lub ustnie do Kuratorjum w referacie Oświaty Pozaszkolnej.

KRAJOZNAWCZĄ WYCIECZKĘ PAROWCEM Z KRAKOWA DO GDAŃSKA I NAD POLSKIE MORZE urządza Sekcja wycieczkowa krakowskiego Ogniska nauczycielskiego także dla osób z poza sfer naucz. w czasie od 3 do 22 lipca br., kosztem około 50.000 mk. od osoby. Informacyj udziela i zgłoszenia przyjmuje najpóźniej do 15 maja p. Jan Szkodziński w Krakowie, Rynek główny 29, II p.

Z kraju i ze świata

ROCZNICA MICKIEWICZA. W bieżącym roku przypada setna rocznica wydania pierwszego tomu poezyj Mickiewicza (Wilno 1822). Z tego powodu młodzież uniwersytecka w Poznaniu urządza uroczysty obchód w dniu 3 maja, łącząc go z obchodem rocznicy Konstytucji 3 Maja. Na uroczystość tę przybędzie Władysław Mickiewicz z Paryża.

URLOP MINISTRA WOJNY. Kierownik ministerstwa spraw wojskowych jen. K. Sosnkowski wyjechał na tygodniowy urlop. Zastępuje go szef sztabu jen. Sikorski.

PREZESEM GŁÓWNEGO URZĘDU ZIEMSKIEGO, po ustąpieniu dra Kiernika, mianowany został, jak donosiliśmy, p. Seweryn Ludkiewicz. P. Ludkiewicz urodził się na Litwie w 1882 r. Z początku oddał się pracy nauczycielskiej. Od roku 1912 do 1915 redagował w Wilnie »Tygodnik rolniczy«. Był założycielem sekcji ekonomicznej Towarzystwa naukowego i z jego ramienia był współredaktorem »Przeglądu handlowo-przemysłowego«. W roku 1915 był sekretarzem komisji ekonomiczno-statystycznej wileńskiego Towarzystwa rolniczego. Do roku 1918 przebywał w Petersburgu i tu zarządzał towarzystwem dla obrony rolników, poszkodowanych przez wojnę. Po wkroczeniu jen. Żeligowskiego do Wilna p. Ludkiewicz był dyrektorem departamentu rolnictwa i lasów przy Tymczasowej Komisji rządzącej i prezesem Centralnego Urzędu ziemskiego w Wilnie.

TABLICA PAMIĄTKOWA NA CZEŚĆ ROMANA ZULIŃSKIEGO, członka rządu narodowego, straconego 5 sierpnia, który był profesorem I gimnazjum w Warszawie, ma być ufundowana i wmurowana w tym gmachu (Nowolipie 11), gdzie obecnie mieści się seminarjum nauczycielskie im. E. Orzeszkowej.

KONKURSY NA BUDOWĘ GMACHÓW PAŃSTWOWYCH. W niedługim czasie Koło architektów rozpisze za pośrednictwem ministerstwa robót publicznych konkursy na budowę gmachów: muzeum narodowego, bibljoteki publicznej, sejmu, senatu i ministerstwa spraw zagranicznych, które mieścić się będzie na tyłach obecnego ogrodu sejmowego.

ZAJŚCIA Z POLICJĄ W WARSZAWIE. Warszawska »Gazeta Poniedziałkowa« donosi o wypadkach, jakie miały miejsce na ulicach Warszawy podczas Świąt Wielkanocnych. Jak wiadomo, komisarz rządu, wydał zarządzenie, zabraniające sprzedaży materjałów wybuchowych i rzucania petard. Mimo to wypadki wybuchów petard były na porządku dziennym. Policja usiłowała przeszkodzić strzelaniu, przytem wydarzyły się nawet wypadki czynnego znieważenia policji. Na Woli policjantowi, usiłującemu zabronić chłopcom rzucania petard, odebrano bagnet. Policjant wystrzelił, kładąc trupem jednego z napastników.

ARESZTOWANIE ZŁODZIEI KASOWYCH. Przed dwoma tygodniami rozbito w Warszawie na stacji kolejowej Gdańsk kasę ogniotrwałą i skradziono z niej przeszło miljon marek. Zaraz aresztowała policja sprawców tego włamania w Gdańsku, Karola Markowskiego »kanarza«, z Łodzi i złodzieja kieszonkowego Józefa Skonieczneg. Obecnie aresztowała policja z Warszawy w Gdańsku dwóch innych sprawców włamania, Skoniecznego i Bartlowa.

ARESZTOWANIE DEFRAUDANTA WOJSKOWEGO. Z Łodzi donoszą: Aresztowano tutaj porucznika Ankersteina, oskarżonego o to, że jako oficer kasowy zdefraudował kilka miljonów marek z pieniędzy państwowych. Porucznik Ankerstein usiłował zbiec, lecz został schwytany i odstawiony do Warszawy.

KURATOREM OKRĘGU NAUKOWEGO W WILNIE będzie mianowany p. Zygmunt Gąsiorowski, kurator okręgu pomorskiego. P. Gąsiorowski pochodzi z Suwalszczyzny. Ukończył wydział prawny uniwersytetu charkowskiego i szkołę nauk politycznych w Paryżu, gdzie brał żywy udział w organizacjach młodzieży polskiej. Po powrocie do kraju, poświęcił się pracy pedagogicznej. Przed wojną był dyrektorem gimnazjum polskiego w Suwałkach. Przed rokiem przeszedł do Torunia na stanowisko kuratora, na którem pozostawał dotychczas.

Przemyśl, 13 kwietnia. (Przeciw rozwiązaniu Rady miejskiej. — Kradzież ważnych dokumentów w D. O. K.) Na ostatniem posiedzeniu Rady miejskiej omawiano sprawę intryg, które pewne miejscowe koterje zainaugurowały przeciw obecnej Radzie miejskiej. Radny, dr Dorosz, zapytał burmistrza, co wie o zmowie przeciw obecnej Radzie. Burmistrz Kostrzewski w odpowiedzi zaznaczył, że kilka grup czyni usilne starania w kierunku rozwiązania Rady miejskiej i że starostwo przemyskie wysłało do województwa lwowskiego wniosek na rozwiązanie Rady, opierający się na dawnej rezygnacji klubu mieszczańskiego, która została cofnięta oraz podkreślił, że w tej sprawie nikt z burmistrzem nie konferował. Radny, dr Landau, wyjaśnił, że cała akcja przeciw Radzie miejskiej pochodzi od marszałka powiatu, p. Drużbackiego, któremu burmistrz nie pozwolił na parcelację gruntów podmiejskich (Podwinie i Winna Góra), opierając się na przepisach ustawy rolnej, aby odnośne grunta przypadły na rzecz gminy, za połowę ceny. Wkońcu uchwalono jednomyślnie wniosek przeciw nominacji komisarza rządowego, jako zamachowi na autonomję.

Władze wojskowe aresztowały onegdaj sprawców kradzieży aktów w tutejszem D. O. K. Nazwisk aresztowanych nie ogłaszamy z powodu toczącego się śledztwa. — Jak wiadomo, skradziono z zamkniętej kasy w biurze D. O. K. ważne dokumenty wojskowe.

ZE ZWIĄZKU STRZELECKIEGO. W niedzielę dnia 9 bm. odbyło się w Dąbrowie koło Tarnowa w sali Sokoła organizacyjne zebranie Związku Strzeleckiego. Po referacie kapit. Andrzeja Waissa, zast. komendanta obwodu tarnowskiego Zw. Strzel., uchwalono zawiązać oddział Związku w Dąbrowie i wybrano Zarząd w osobach pp. Kajetana Kiełczewskiego jako prezesa, Franciszka Koziary, jako wiceprezesa, Kazimierza Greena jako sekretarza, Stan. Mendochę jako skarbnika i Bol. Gabrycela jako referenta kult.-oświatowego. Do wydziału weszli pp. S. Szpara, Wł. Tryba, Kaz. Kwieciński, A. Garduła, Jan Starzyk, M. Menel i P. Kozaczka. Komendantem oddziału został rozkazem Komendy okręgu krakowskiego Zw. Strzel. mianowany por. w rez. prof. Tadeusz Leśniak.

LICHWA MIESZKANIOWA NA PODHALU. Z Witowa pod Czarnym Dunajcem piszą nam, że na całem Podhalu szerzy się niebywała orgja drożyzny mieszkań. — Już obecnie górale nietylko w Zakopanem, ale na całem Podhalu wyśrubowali ceny mieszkań do zawrotnej wysokości. Cena od 20—50.000 Mp. miesięcznie za 1 lub 2 pokoje z kuchnią w chatach góralskich, pozbawionych najprymitywniejszych wygód, stała się regułą. Czegóż wobec tego spodziewać się można w sezonie wakacyjnym. Czyż nie ma władzy, któraby tym zapędom chciwości autochtonów kres położyła? Wszak w grze tu jest kwestja zdrowia a może życia inteligencji, która nie mogąc znaleźć pomieszczenia w Zakopanem, szukać musi letniska w okolicznych miejscowościach. Zwracamy uwagę starostwa nowotarskiego i województwa krakowskiego na te anormalne stosunki i wzywamy te władze, aby wzięły w opiekę inteligencję przed tak skandalicznym, niczem nie usprawiedliwionym wyzyskiem. Wszak ludność ma prawo do opieki rządu i nie może się uważać za wyjętą w tych okolicach z pod obowiązujących ustaw.

OFIARNOŚĆ MŁODZIEŻY SZKOLNEJ. Z Cieszyna piszą nam: Dyrekcja państwowego gimnazjum w Bochni nadesłała Macierzy szkolnej w Cieszynie dla młodzieży polskiej pod zaborem czeskim 3.000 mk. oraz 517 książek, nadających się do użytku szkolnego i bibljotek szkolnych, ofiarowanych przez młodzież tamtejszego zakładu z inicjatywy dyrekcji i grona nauczycielskiego.

Zarząd główny Macierzy szkolnej składa imieniem polskiej młodzieży pod zaborem czeskim wspaniałomyślnym ofiarodawcom i inicjatorom za bratnią pomoc serdeczne podziękowanie.

NAPADY BANDY ORGESCHOWCÓW. Z Katowic donoszą 13 bm.: »Oberschlesische Grenzzeitung« donosi, że jeden z członków redakcji tego pisma, w chwili, gdy wychodził z sądu w Katowicach, został napadnięty przez bandę Orgeschowców, która dała do niego 5 strzałów. Szczęśliwym trafem redaktor wyszedł cało, natomiast zraniony został w ramię jego towarzysz.

W Wójtowie, wsi pod Gliwicami, został napadnięty przez Orgeschowców polski robotnik Gusioł, którego śmiertelnie raniono wystrzałem w plecy. Nawet prasa niemiecka przyznaje, że napady bandyckie uzbrojonych Orgeschowców w pow. gliwickim przybrały w ostatnich dniach zastraszające rozmiary.

KIJÓW W RUINIE. Osobistość, która w tych dniach przybyła z Kijowa do Warszawy, opowiada:

Cały Kijów w ruinach. Najwięcej pod rządami bolszewików ucierpiały najładniejsze części miasta. Z arystokratycznych Lipek sterczą tylko gołe ściany i gruzy kamienic. Na Kreszczatyku kamienice z wybitemi szybami i zapadającemi się dachami. Tramwaj nie funkcjonuje. Elektryczności, gazu nie ma od dawna, ze zmrokiem życie zamiera zupełnie. Głód i nędza odbijają się na twarzach mieszkańców.

STAN ZDROWIA LENINA jest dotąd zupełną zagadką. Gdy jedne źródła donosiły, że Lenin zapadł na nieuleczalną chorobę i że dni jego życia są policzone, inne puściły w świat wiadomość, że wybiera on się pod przybranem nazwiskiem do Genuy. Najnowszy, jak się zdaje zasługujący na wiarę telegram donosi, co następuje: Kierownik chirurgicznego oddziału kliniki berlińskiej dr Berchardt wyjechał 15 bm. do Moskwy, celem przedsięwzięcia operacji na Leninie. Lenin w czasie zamachu, wykonanego na niego w roku 1918, został zraniony kulą w ramię, która teraz ma być wyjętą.

ZMARLI.

— Harry F r o m m e r, kupiec krakowski, jeden z założycieli Tow. kupieckiego, b. dyrektor Związku Gospodarczego, zmarł w Krakowie. Zmarły ceniony był dla swej uczynności i pracy w licznych społecznych i dobroczynnych towarzystwach krakowskich.

— Feliks B a ń k o w s k i, inżynier, b. urzędnik gazowni miejskiej we Lwowie, a potem kierownik gazowni w Jarosławiu, w ostatnich czasach kierownik departamentu przemysłu i handlu b. dzielnicy pruskiej, autor cennych prac z zakresu gazownictwa, — umarł w Warszawie.

STAN ATMOSFERY. Państwowy Instytut meteorologiczny w Warszawie komunikuje 18 bm.: Obszar wysokiego ciśnienia utrzymywał się nad zachodem Europy, natomiast niż jego na wschodzie.

Pod wpływem wiatrów południowych temperatury w Polsce osiągnęły wartość wyższą od normalnych (Warszawa 22, Białystok 21, Pińsk 26, Kraków 21, Poznań 18).

Kraków godz. 8: ciśnienie 756'7; temperatura +16'3; maximum +21'6; minimum +5'5; pogodnie.

Prognoza na środę: Zachmurzenie zmienne, spadek temperatury, wiatry północne, na wschodzie pogodnie, wiatry wschodnie.

STAN WODY na rzekach w dniu 18 kwietnia br. o godz. 7 rano, według danych Dyrekcji okręgu regulacji rzek żeglownych w Krakowie: Wisła. Kraków —108; Warszawa +165; Toruń +190; Soła: Żywiec +310; Dunajec: Nowy Sącz +165; San: Przemyśl +8.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali: 2349 Pamięci matki, dr Leon Wasserberger; 2350 Szlachetnej pamięci przedwcześnie zmarłej Heleny Łopuskiej — przyjaciel; 2351 Oficer. i urzędn. służby zdrowia W. P. za pośredn. Dep. sanit. M. S. W.; 2352 Ks. Antoni Szewczyk, Radośc; 2353 i 2354 Urzędnicy kopalni węgla w Libiążu; 2355 i 2356 Nauczyciele i uczniowie gimnazjum im. Kościuszki w Kaliszu, — składając po 30.000 marek za cegiełkę. Pozatem Oficerowie i urzędnicy służby zdrowia wojsk polskich złożyli na odbudowę zamku 5969 mk.

SPROSTOWANIE. »Kurjer Codzienny Ilustrowany« zamieszcza w numerze 101 z dnia 12 kwietnia 1922 roku na stronie 2 w artykule »Na Słowaczyźnie jeden front antyczeski«, co następuje:

Pastor Stefanik jest bratem jedynego jenerała słowackiego, Milana Ratislava Stefanika, który przyjechał w roku 1919 aeroplanem na Słowaczyznę z Włoch i został zestrzelonym przez Czechów niby przez pomyłkę (Czesi tłomaczyli się, że aeroplan Stefanika wzięli za madziarski).

Twierdzenie to nie jest prawdą. Ś. p. Štefanik należał do grona największych działaczów czesko-słowackich w rewolucji zagranicznej i najgorętszych zwolenników zbliżenia czesko-słowackiego. Przyjazd jego, gorąco oczekiwany przez cały naród, był z góry zapowiedziany i wiadomem było, iż przybędzie do Bratislavy aeroplanem. W celu uroczystego jego przyjęcia i powitania, poczynione zostały wszystkie przygotowania w Bratislavie, gdzie też przebywały liczne deputacje ze wszystkich sfer czesko-słowackich. Aeroplan jednak, jak zostało urzędowo nie tylko przez znawców czesko-słowackich aeronautyki stwierdzone, ale i aljanckich, uległ zniszczeniu przez wybuch motoru. Wskutek tego ponieśli wszyscy pasażerowie śmierć.

Wobec tego polega podanie »Ilustrowanego Kurjera Codziennego« na pomyłce, albo umyślnej mistyfikacji.

Konsulat czesko-słowacki w Krakowie.

KOLEDZY Z KOŁOMYJI, którzy w r. 1897 zdawali maturę, zechcą podać swoje adresy do kolegi **Marjana S z e f e r a,** notarjusza w Niemirowie, celem ewentualnego urządzenia 25-letniego zjazdu koleżeńskiego. — **Mieczysław Wittemberski,** notarjusz w Krakowcu. 2126

BÓLE, DARCIE, ŁAMANIA W GŁOWIE i migrenę usuwają wypróbowane i uznane tabletki »KEFALDOL-VITA«.

TEATRY KRAKOWSKIE:

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiejsze przedstawienie »Djabła i karczmarki« zakupił w całości Związek kolejowy, również i piątkowe (21 bm.) powtórzenie tej komedji nabyła N. U. Z. A. We czwartek 20 bm. »Horsztyński« z p. Sosnowskim w jego świetnej kreacji tytułowej. W sobotę premjera atrakcyjnej nowości Jerzego Kaisera p. t. »Gaz«. »Gaz« jest dramatem symbolicznym, rozgrywającym się pod formą realistyczną. Ujrzymy w nim znakomitego tragika p. Karola Adwentowicza w nowej kreacji hamletyzującego społecznika. W scenach zbiorowych występuje cały męski zespół teatru.

OPERA I OPERETKA. Dziś we środę 19 bm. jedna z najmelodyjniejszych oper Verdiego »Traviata«. Główne partje wykonają p. Jefimcewa w roli tytułowej, p. Stępniowski w roli Alfreda. Partję Germonta odśpiewa po raz pierwszy p. Mikołaj Jachno. W najbliższych dniach ukaże się na repertuarze operetka Millöckera »Gasparone«, która wystawiona zostanie pod kierownictwem pp. Lelewicza i Barańskiego.

Z TEATRU »BAGATELA«. Dziś we środę sztuka Krzywoszewskiego »Szał«. We czwartek po raz 27 »Dr Stieglitz«, komedja Friedmana i Nerca. W piątek premjera »Wilkołaka«, komedji w trzech aktach Angeło Cana.

Z TEATRU »NOWOŚCI«. Dziś we środę »Szpera« R. Stolza. W bieżącym tygodniu daną będzie jako premjera francuska operetka »Nitouche«, która graną jest obecnie w Warszawie w teatrze »Nowości«.

KONCERT H. JADLOWKERA, słynnego śpiewaka, który odbędzie się w sobotę 22 bm., zapowiada się świetnie. Większa część biletów jest już rozsprzedana.

MAŁGORZATA KOLBE ZE SWOIM KWARTETEM W KRAKOWIE. Słynna skrzypaczka wystąpi ze swoim znakomitym ensemblem w niedzielę 23 bm. w Starym Teatrze. W programie: Verdi, Beethoven, Czajkowski. Jest to — po ustąpieniu sławnego niegdyś kobiecego kwartetu wiedeńskiego »Soldat-Roeger« — najświetniejszy, jedyny dziś w Europie żeński koncertowy zespół kameralny. Reszta biletów w księgarni Krzyżanowskiego jeszcze do nabycia.

WIKTORJA KAWECKA, KONSTANTY KRUGŁOWSKI i PROF. PIOTROWSKI, świetni artyści warszawscy, wystąpią u nas z jedynym koncertem we wtorek 25 bm. Koncert, jak można łatwo przewidzieć, ściągnie tłumy publiczności.

REPERTUARY

TEATR IM. SŁOWACKIEGO

Środa, 19 bm.: »Djabeł i karczmarka«.
Czwartek, 20 bm.: »Horsztyński«.
Piątek, 21 bm.: »Djabeł i karczmarka«.
Sobota, 22 bm.: »Gaz«.
Niedziela, 23 bm. po poł.: »Straszne dzieci«; wieczorem »Gaz«.

TEATR »OPERA I OPERETKA«:

Środa, 19 bm.: »Traviata«.

TEATR »BAGATELA«:

Środa, 19 bm.: »Szał«.
Czwartek, 20 bm.: »Dr Stieglitz«.
Piątek, 21 bm.: »Wilkołak«.
Sobota, 22 bm. po poł.: »Morphium«; wieczorem »Wilkołak«.

TEATR »NOWOŚCI«:

Środa, 19 bm.: »Szpera«.
Czwartek, 20 bm.: »Lola z Ludwinowa«.
Piątek, 21 bm.: »Dziewczę z Holandji«.

Ze sportu

CRACOVIA—TOREKVES 1 : 3 (0:2) i 2 : 0 (2:0)

W oba dwa dni świąt Wielkanocnych rozgrywała Cracovia zawody w piłkę nożną z budapeszteńskim Törekvesem. W pierwszym dniu przegrała Cracovia 1 : 3, w drugim zaś wygrała w stosunku 2 : 0. Törekves znany już jest Krakowianom z poprzednich występów swoich w Krakowie. Obecnie, w mistrzostwie Budapesztu, kroczy on za M. T. K., F. T. C. i Ujpestim, na czwartem miejscu. Jako drużyna posiada Torekves wszelkie warunki po temu, by uchodzić za drużynę dobrą. Gracze fizycznie rozwinięci, zgrani ze sobą są dobrze. Ich wyszkolenie techniczne i taktyczne pierwszorzędne, przyczem posiadają znakomity start do piłki. Również ich kombinacja stoi na wysokim poziomie, a co najważniejsze, grę ich cechuje inteligencja. Przysłowiowej krzykliwości węgierskiej podczas gry, wcale nie było słychać, owszem, częstsze były nawoływania graczy Cracovii aniżeli gości. Najlepszą częścią składu Törekvesu jest obrona, środkowa pomoc i lewa strona napadu, a zwłaszcza lewy łącznik. Również bramkarz ich jest bardzo dobry. Naogół jednakowoż nie jest to drużyna, z którą Cracovia musiała „wytężyć wszystkie siły, aby wyjść z honorem" — jak brzmiał komunikat.

Cracovia stanęła obecnie na poziomie takim, opanowała tak piłkę nożną, iż stawić może czoło najsilniejszym drużynom kontynentu, a nie tylko Törekvesowi. Cracovii brak jedynie ambicji sportowej; gracze jej grają apatycznie, jakby przymusowo (wyjątek stanowiła gra poniedziałkowa), stąd pochodzi, iż w sezonie bieżącym nie zdołali oni wydusić odpowiednich dla klubu swego rezultatów. Jaskrawym przykładem braku ambicji sportowej było także niedzielne spotkanie z Törekvesem. Mimo, iż Cracovia wyszła z 3 graczami rezerwy, zwycięstwo powinno było jej przypaść w udziale. W zawodach tych ambitnie grała jedynie pomoc (Styczeń, Cikowski i gracz zastępujący Synowca), która grała i za obronę i za napad, reszta graczy stała niżej swej formy. Nie dopisali nawet zazwyczaj świetni Sperling i Kałuża, a p. Fryc przypominał sposób gry, jaką uprawiał przed dwoma laty. Obecny sposób jego gry narażał tylko własną bramkę na niebezpieczne sytuacje. Obrona bez Gintla jest nie do pomyślenia. Niegdyś dobry bramkarz Popiel nie znajduje się w formie. — Cornerów 5 : 8 na korzyść Cracovii. Sędziował p. Obrubański — naogół dobrze.

W poniedziałek wystąpiła Cracovia w komplecie; w bramce p. Palik. Jej poniedziałkowa gra zasługuje na pochwałę. Cracovia nie wiadomo po raz który dowiodła, że umie grać, jeżeli chce. Tak ambitnie grającej drużyny dawnośmy nie widzieli. Znakomitą zwłaszcza była pomoc (Styczeń, Cikowski, Synowiec), trójka Sperling, Kałuża i Kogut (p. Kogut wyjątkowo bez zarzutu), w obronie Gintel i bramkarz Palik, który zdołał opanować prześladujące go dotąd zdenerwowanie. P. Fryc podobnie jak w niedzielę. — Po rozpoczęciu gry szybkie ataki przeprowadzać zaczął Törekves. Po 5 m. zmiana sytuacji. Energiczne ataki przeprowadza Cracovia tuż pod bramkę gości, a kilka silnych strzałów chwyta bramkarz. Przewaga Cracovii jest widoczna. W 12 m. uzyskuje Kałuża pierwszą bramkę, i znów kilka ataków Cracovii. Krótki czas gra otwarta, parę ataków gości, lecz już po 24 m. przewaga Cracovii zupełna. Rozwija się nadzwyczaj błyskawiczne tempo i w 31 m. z podania Synowca, Cikowskiego strzela Kałuża drugą bramkę. Następuje szereg ataków na jedną i drugą bramkę, potem tylko na bramkę gości. Po pauzie tempo zwolniało. Gościom sprzyjać zaczyna nagle powstały silny wiatr. Z początku nieznaczna przewaga Węgrów, którzy koniecznie odbić chcieli utracone bramki. Kilka ładnie przeprowadzonych ataków Cracovii nie wyzyskano. Po 20 m. gra przeniosła się na czas jakiś pod bramkę Węgrów, następnie gra otwarta, kilka nieudałych ataków gości i znów pod bramkę Törekvesu, gdzie gra utrzymała się prawie do końca. — Cornerów 1:1. Sędziował p. Seidner — bardzo dobrze.

MAKKABI—WISŁA 1:2 (1:2). Niedzielne zawody między Makkabi a Wisłą skończyły się zwycięstwem Wisły. Wisła grała z 2 graczami z rezerwy. Makkabi zdobyła bramkę z rzutu karnego.
Lwów. Czarni—Jutrzenka 2:1 i 2:0.

Warszawa. Polonja—Korona 4:1. — Zawody międzymiastowe Warszawa—Łódź skończyły się 7:1 na korzyść Warszawy.

Berno mor. Blue Star, mistrzowska drużyna footballowa Szwajcarji, przegrała w sobotę w spotkaniu ze znaną w Krakowie Slavią berneńską 1:4.

BIEG OKRĘŻNY W POZNANIU. W pierwszy dzień Świąt Wielkanocnych odbył się w Poznaniu doroczny bieg okrężny »Kurjera Poznańskiego« na przestrzeni 4 kilometrów. Do biegu stanęło 75 uczestników. Pierwszy przybył do mety, pobiwszy rekord w roku zeszłym, kapitan Baran w ciągu 12 minut 52 sekundy, drugi przybył p. Tyber z »Korony«, trzeci szeregowiec Weltersdorf (65 p. p.), czwarty szeregowiec Kosicki (65 p. p.), piąty kapitan Kwileto z wojskowej szkoły gimnastycznej, szósty p. Struzik z »Unji«. U mety powitał zwycięzców i wręczył im nagrody wiceprezydent miasta Poznania, Kiedacz.

Uroczystości w Wilnie

Wilno, 18 kwietnia.

Naczelnik państwa Piłsudski przybył z małżonką już dnia 15 bm., to jest w sobotę o godz. 3 i pół popołudniu do Wilna. Na dworcu powitali go przedstawiciele komisji rządzącej, posłowie na Sejm, profesorowie uniwersytetu, przedstawiciele miasta, duchowieństwa, oraz stowarzyszeń. Tłumy publiczności powitały z entuzjazmem Naczelnika państwa.

W poniedziałek dnia 17 bm. o godz. 5 wieczorem odjechali z Warszawy do Wilna osobnym pociągiem prezydent ministrów Ponikowski, minister spraw wewnętrznych Kamieński, minister sprawiedliwości Sobolewski, minister rolnictwa i dóbr państwowych Raczyński, minister pracy i opieki społecznej Darowski, minister zdrowia publicznego Chodźko i były minister b. dzielnicy pruskiej Wybicki. Ministerstwo spraw zagranicznych reprezentuje p. Tarnowski i naczelnik wydziału Koskowski; ministerstwo spr. wojskowych jen. Rzondkowski, ministerstwo skarbu p. Dubieński.

Obok nich wyjechał do Wilna cały szereg wyższych urzędników ministerjalnych. Tym samym pociągiem udali się do Wilna: kardynał ks. Dalbor, prezydent miasta Warszawy Nowodworski; prezydent warszawskiej Rady miejskiej Bałicki, szef kancelarji cywilnej Naczelnika państwa Car z podwładnym personelem, tudzież poseł sejmowy p. Daszyński.

Pociąg specjalny, wiozący przedstawicieli rządu polskiego, przybył do Wilna dopiero o godzinie 11, czyli z 2-godzinnem opóźnieniem. Przyczyną opóźnienia był pożar budynku przy torze kolejowym przy stacji Czeremcha. Na dworcu oczekiwali ministrów tymczasowa komisja rządząca z jenerałem Mokrzeckim, delegat rządu polskiego w Wilnie, p. Sołtan, jeneralicja, duchowieństwo z biskupem Matulewiczem, przedstawiciele instytucyj i organizacyj społecznych i t. p. Z dworca ministrowie udali się do Ostrej Bramy, gdzie powitani zostali przez przedstawicieli Rady miejskiej i liczne zgromadzenia publiczności. — Do Ostrej Bramy przybył również Naczelnik państwa, witany entuzjastycznie przez zgromadzone tłumy. Prezydent miasta, Bankowski, powitał Naczelnika i przedstawicieli rządu i sejmu przemówieniem, poczem wręczył Naczelnikowi państwa symboliczne klucze miasta. Następnie Naczelnik, prowadzony przez biskupa Matulewicza, udał się do kaplicy ostrobramskiej.

Z Ostrej Bramy udał się Naczelnik państwa wraz z całym swojem otoczeniem do lokalu Tymczasowej Komisji Rządzącej, gdzie odbyło się uroczyste podpisanie aktu przejęcia Wileńszczyzny pod władzę Rzeczypospolitej.

Po przemówieniu prezesa Tymcz. Kom. Rządzącej, jen. Mokrzeckiego, zakończonej okrzykiem na cześć Rzeczypospol. Naczelnika państwa i przedstawicieli rządu, zabrał głos Naczelnik państwa. Złożywszy podziękowanie jen. Żeligowskiemu i jego dzielnym pomocnikom, ogłosił Naczelnik »byt tymczasowy Państwa Środkowo-Litewskiego za ukończony« i wezwał przedstawicieli Tymcz. Kom. Rząd. do przedłożenia aktu, który podpisał Naczelnik państwa, jen. Mokrzecki, prezydent Ponikowski, dyrektorowie departamentów, kard. Dalbor i inni.

Potem odbyło się w katedrze uroczyste „Te Deum", zaintonowane przez kard. Dalbora, na Górze Zamkowej wywieszono sztandar polski, a baterja artylerji dała salwę.

Przedstawiciele rządu wyjadą z Wilna we czwartek, 20 bm. Naczelnik państwa pozostanie w Wilnie do dnia 24 b. m.

Wilno, 17 kwietnia. (PAT). W związku z uroczystem przyjęciem Wilna przez Rzeczpospolitą polską, miasto całe jest bogato udekorowane. Urzędy z powodu tej uroczystości są nieczynne. Zgromadzone na ulicach tłumy publiczności witają owacyjnie oswobodziciela Wilna, oraz członków rządu polskiego.

Lwów, 17 kwietnia. (AW). Jako reprezentanci Lwowa na uroczystość wileńską wyjechali: wiceprezydent miasta Stahl, oraz radny Majerski.

Niemcy przyjęli wniosek ministra Olszowskiego

Genewa, 18 kwietnia (PAT). W uzupełnieniu podanej wczoraj przez nas depeszy z Genewy o porozumieniu, osiągniętem w sprawie mniejszości narodowych, zaznaczyć należy, że minister Schiffer przyjął projekt ministra Olszowskiego.

Dalsze porozumienie w sprawach Górnego Śląska

Po załatwieniu wielce uciążliwej sprawy likwidacji majątków niemieckich w przyznanej Polakom części Górnego Śląska, dalsze sprawy nie idą tak oporne. Wedle wczorajszej wiadomości z Genewy, osiągnięto zupełne porozumienie w sprawie mniejszości narodowych w obu częściach Górnego Śląska. Komisja mieszana nie będzie miała żadnych kompetencji w sprawach wewnętrznych obu państw i prezes komisji będzie miał prawo wypowiadać swe zdanie w sprawach tych tylko o ile zgłoszą indywidualne decyzji. W każdej części Śląska utworzony będzie urząd dla mniejszości narodowych przy władzy krajowej. Zasada traktatu, że tylko Rada Ligi Narodów jest kompetentną instancją w sprawach mniejszości, została utrzymana w całości, dzięki czemu wszelka **ingerencja Niemiec do wewnętrznych spraw Polski będzie wykluczona.** W myśl wniosku polskiego komisja mieszana nie otrzyma żadnej kompetencji przy przeprowadzaniu i wykonaniu układu w sprawie przejęcia, jak również rozrachunków z tem związanych. Niezależnie od powyższego zawarto również układ w sprawie szkół średnich i wyższych.

Zbrojny napad Niemców na G. Śląsku

Katowice, 18 kwietnia. (PAT). W nocy z 17 na 18 b. m. uzbrojone oddziały »Orgeschu« **zaatakowały na linji Nieborów—Krywałt w powiecie rybnickim wieś Knurów, przyznaną Polsce.** Straż gminna zmuszona została przez gęsty ogień karabinowy napastników do opuszczenia wioski. Na sygnały nadbiegła z pomocą straż kopalniana, z polskich kopalni Czerwionka i Leśniczne, która **zmusiła napastników do odwrotu.** Skutkiem strzelaniny padło: jeden zabity i trzech rannych.

ZAMORDOWANIE POLAKA PRZEZ ORGESCHOWCÓW.

Gliwice, 18 kwietnia (PAT). Dzisiaj o godzinie trzy kwadranse na czwartą po południu **zamordowany został w Gliwicach dr Wincenty Styczyński**, polski doradca techniczny przy koalicyjnym kontrolorze powiatowym na miasto Gliwice. Dr Styczyński otrzymał w ostatnim czasie **szereg listów z pogróżkami od tajnej niemieckiej organizacji wojskowej.**

OGŁOSZENIE STANU OBLĘŻENIA.

Katowice, 18 kwietnia. (PAT). Z kół miarodajnych informują nas, **że z powodu ciągłych zamachów na funkcjonarjuszów komisji międzysojuszniczej, ogłoszono stan oblężenia w mieście Gliwicach, w powiecie gliwickim i w powiecie zabrskim.**

MACHNO NA TERYTORJUM POLSKIEM.

Lwów, 18 kwietnia (AW). »Kurjer Lwowski« donosi, że znany ataman ukraiński Machno **wraz z żoną i całym sztabem, złożonym z 17 oficerów, oraz 100 ludzi bawi od dnia 10 bm. w Śniatynie.** Machno przeszedł granicę polską w śniatyńskiem, gdzie przytrzymała go policja państwowa i odstawiła do Śniatyna. Machno oświadczył, że uciekł z Rosji do Rumunji, ponieważ jednak władza sowiecka zażądała wydania go, musiał się schronić **na terytorjum polskie.**

W OCZEKIWANIU PRZEWROTU W NADRENJI.

Katowice, 18 kwietnia (PAT). Berlińska »Taegliche Rundschau« donosi z Nadrenji, że w najbliższym czasie oczekiwany tam jest **przewrót w celu utworzenia samodzielnej republiki nadreńskiej.**

Znów morderstwo polityczne w Berlinie

Berlin, 18 kwietnia (PAT). Dziś w nocy zostali zamordowani **Dżemal Azym bej**, były jeneralny gubernator Trapezuntu i **pasza Eddin Szakir**, dawniej kierujący członek komitetu wykonawczego młodotureckiego. (Pogłoski, zanotowane przez prasę berlińską, jakoby jednym z zamordowanych był brat wielkiego wezyra Talaata paszy, **nie potwierdziły się).**

Koalicja wobec zawarcia traktatu rosyjsko-niemieckiego

Genua, 18 kwietnia (PAT). Telegraphen Compagnie. Szefowie rządów Barthou, Szanzer i Theunis odroczyli — jak się obecnie pokazuje — swoje wczorajsze narady do dziś południa jedynie z tego powodu, ponieważ jedno z mocarstw postawiło wniosek, **aby uznać konferencję za zerwaną** i zwołać co rychlej Radę ambasadorów. Na propozycję angielską uchwalono **na razie odwołać narady wszystkich komisyj,** zaproszonych na dzień dzisiejszy, zaś w ich miejsce **zwołać komitet rzeczoznawców państw zapraszających** celem omówienia **kwestji zgodności traktatu niemiecko-sowieckiego z traktatem wersalskim.**

Genua, 18 kwietnia (PAT). Posiedzenie głównych mocarstw ententy i pozostałych aljantów, obecnych w Genui, w sprawie traktatu niemiecko-rosyjskiego, rozpoczęło się o godz. 11 rano w willi Raggio w siedzibie Szancera. W chwili obecnej **trwa ono w dalszym ciągu,** lecz koniec jego jest spodziewany niedługo po godzinie 17. Jak się dowiadujemy, Lloyd George uzasadniał na posiedzeniu tezę, iż **należy stosować inny stopień odpowiedzialności** wobec Niemiec, inny zaś wobec Rosji, gdyż Niemcy związane są zarówno decyzją w Cannes, jak i traktatem wersalskim, podczas gdy Rosja związaną jest tylko decyzją z Cannes. Punkt widzenia Lloyda George'a **został poparty przez Barthou** i przez innych delegatów.

Minister Skirmunt wygłosił dłuższe przemówienie, które znalazło ogólną aprobatę. Według dotychczasowych informacyj, **zadecydowano wydalenie Niemiec z komisji politycznej oraz ogłoszenie bardzo stanowczej deklaracji, motywującej powzięcie postanowienia.**

Genua, 18 kwietnia (PAT). Agencja Stefani: Delegaci państw, które wysłały zaproszenia na konferencję genueńską, odbyli wczoraj popołudniu **konferencję u Lloyd Georgea w sprawie rosyjskiej.**

Genua, 18 kwietnia (PAT). Komitet prawników zebrał się dziś o godz. 10 rano celem wypracowania memorjału, który będzie służył za podstawę przedstawicielom koalicyjnym, którzy zbiorają się o godz. 11, celem odbycia konferencji decydującej. W konferencji tej wezmą także udział **przedstawiciele małej ententy.** Ze strony włoskiej słychać, że nie trzeba się obawiać zerwania konferencji i osądzają dziś sytuację spokojniej. Oczekują, że decyzja zapadnie w godzinach popołudniowych.

Paryż, 17 kwietnia (PAT). »Petit Parisien« donosi z Genuy: Barthou ze względu na to, iż wczoraj tylko rzeczoznawcy konferowali z Rosjanami, udzielił pp. **Skirmuntowi i dr Beneszowi informacyj** o tem, co miało miejsce w ciągu ostatnich 2 dni. O tej rozmowie oświadczył Barthou wobec sprawozdawcy dziennika »Petit Parisien«:

Wracam z rozmowy z p. Skirmuntem i drem Beneszem. Mogę panu powiedzieć, że nasi przyjaciele **są całkowicie uspokojeni,** oświadczyłem im, że omawiano jedynie sprawę długów i zwrotu własności, oraz że wcale niema zamiaru wyłonienia dalszego subkomitetu z pierwszej podkomisji z ubocznym zamiarem zastąpienia pierwszego subkomitetu drugim. Mojem zdaniem, są oni już spokojni nietylko co do konferencji dnia wczorajszego, lecz także co do tych konferencyj, które jeszcze się odbędą. Wiedzą oni dobrze, że nie była omawiana żadna sprawa, któraby ich dotyczyła, że nie stało się to pod ich nieobecność.

To oświadczenie pełnomocnika francuskiego potwierdzili członkowie delegacji polskiej i czeskosłowackiej.

POLSKA WOBEC TRAKTATU.

Genua, 18 kwietnia. (PAT). Dzisiaj o godzinie 9 rano minister Skirmunt odbył konferencję z delegacją francuską, o godzinie 10 z dr. Beneszem. W rozmowach tych omawiano **sytuację, wytworzoną przez podpisanie traktatu rosyjsko-niemieckiego.** O godzinie 11 minister Skirmunt udał się na zebranie delegatów głównych mocarstw ententy i innych sprzymierzonych państw, biorących udział w konferencji genueńskiej.

Genua, 17 kwietnia (PAT). Min. spraw zagr. Skirmunt odbył dziś w godzinach porannych konferencję z włoskim min. spraw zagr. Szanzerem. W toku rozmowy poruszono szereg bieżących spraw konferencji. Następnie min. Skirmunt odbył konferencję z **szefem delegacji belgijskiej.**

Genua, 18 kwietnia. (PAT). Delegat polski opracowuje notę w sprawie **pogwałcenia przez traktat rosyjsko-niemiecki traktatu wersalskiego w punktach,** dotyczących odszkodowania Niemiec dla Rosji, w którem Polska miała partycypować.

PROTEST DELEGACJI CZESKIEJ.

Genua, 18 kwietnia (AW). Delegacja czeska zaprotestowała przed Niemcami przeciwko ostatnio zawartemu układowi niemiecko-bolszewickiemu. Delegacja czeska uważa, że umowa tego rodzaju jak rosyjsko-niemiecka jest pogwałceniem traktatu wersalskiego.

OPINJE PRASY FRANCUSKIEJ I ANGIELSKIEJ.

Paryż, 18 kwietnia (PAT). Dzienniki francuskie omawiając świeżo zawarty układ rosyjsko-niemiecki, zauważają, iż **jest on najpoważniejszem ostrzeżeniem, jakie otrzymali dotąd sprzymierzeni.** Prasa stwierdza **jednomyślnie,** że według wszelkiego prawdopodobieństwa istotnym wynikiem tego niesłychanego aktu zawartego przez Cziczerina i Rathenaua będzie **wyjaśnienie zupełne sytuacji, położenie kresu nieporozumieniu i utrwaleniu »przymierza zachodniego«, od którego zależy przyszłość pokoju.** Korespondenci dzienników donoszą z Genuy, że delegaci małej ententy, dowiedziawszy się o podpisaniu powyższego układu, wyrazili zapatrywanie, iż **Niemcy podpisując układ, popełnili błąd nie do darowania.**

Znaczna część prasy stwierdza, że układ stanowi dowód, iż **jakiekolwiek rokowania dalsze z Rosją sowiecką są niemożliwe.** Wobec tego **dalsze trwanie konferencji niema celu.** Część dzienników stwierdza, że układ ten oznacza **koniec konferencji, a może nawet zapowiada gwałtowne jej zerwanie.**

Opinja prasy angielskiej jest **naogół zgodną z temi głosami prasy francuskiej.** Prasa angielska stwierdza, że Lloyd George wzburzony został wiadomością o powyższym akcie i **zarzuca premjerowi brak zmysłu przewidywania,** ponieważ nie zdołał on **przeszkodzić przeprowadzeniu podobnej intrygi.** W dalszym ciągu prasa angielska **przyznaje rację Ameryce,** która nie chciała wziąć udziału w konferencji genueńskiej i **uważa za usprawiedliwione obawy i nieufność, okazywaną dotychczas przez Francję.** Wreszcie prasa angielska charakteryzuje traktat rosyjsko-niemiecki jako **bombę, która wpadła w sam środek konferencji.**

OPINJA KÓŁ WŁOSKICH.

Genua, 18 kwietnia (PAT). O zapatrywaniach kół włoskich na traktat rosyjsko-niemiecki donoszą dzienniki, że Włosi uważają traktat ten za **niepomyślny, nie na miejscu i niegodny z postanowieniami z Cannes,** które kanclerz niemiecki oficjalnie uznał oraz jako pozostający **w rażącej sprzeczności z traktatem wersalskim,** w szczególności jego artykułem 116, wedle którego Francja obejmuje wszystkie długi Rosji wobec Niemiec. Sądzą jednak, że mimo tych trudności pewien optymizm i nadal jest uprawniony. Obawiają się jednak, że traktat niemiecko-rosyjski **pomnoży trudności ogólnego porozumienia się z Rosją** co do którego toczą się obecnie rokowania w willi Alberti.

NOWY BRZEŚĆ LITEWSKI.

Genua, 18 kwietnia. (PAT). Caffaro uważa traktat za rezultat systematycznego podboju Rosji przez Niemcy uprawianego z powodzeniem od dwóch lat. Stoimy — kończy dziennik — **w obliczu nowego traktatu odrębnego. Jest to nowy Brześć Litewski.**

ZADOWOLENIE PRASY NIEMIECKIEJ.

Katowice, 18 kwietnia (PAT). Cała prasa niemiecka **wita z ogromnem zadowoleniem zawarcie układu między Niemcami a Rosją w Genui.** Niemieckie dzienniki nacjonalistyczne zauważają przytem, że **układ ten dotknął poważnie Polskę a pośrednio Francję.**

Różne wiadomości polityczne

WOJEWODĄ WILEŃSKIM, jak informuje »Russpress«, mianowany ma być nie p. Raczkiewicz, lecz obecny delegat rządu w Wilnie, p. Sołtan. Po przejęciu administracji przez rząd polski, ma nastąpić reorganizacja województwa nowogrodzkiego, z którego część powiatów ma być przydzielona do województwa wileńskiego.

KONSUL JAPOŃSKI W WARSZAWIE. Naczelnik państwa udzielił exequatur p. Nobuyuki Kamei Yoshihii, konsulowi japońskiemu w Warszawie.

WRZENIE W IRLANDJI. Reuter donosi z Dublinu, że na Collinsa wykonano tam zamach morderczy. Dano do niego szereg strzałów, które jednak nie raniły nikogo. W Dublinie zamach spowodował panikę.
W Belfaście podpalono dnia 17 bm. 15 domów.

ROZSTRZELANIE PRZYWÓDCÓW POWSTAŃCZYCH. Z Meksyku donoszą, że rozstrzelano tam pięciu przywódców powstańczych.

Miljonówka

Przy ciągnieniu w dniu 15 bm. w Warszawie 4 proc. pożyczki państwowej, wygrana padła na numer

4,589.735.

Numer ten sprzedany był w Warszawie.

Dział ekonomiczny

* **POWIĘKSZENIE TABORU KOLEI W POLSCE.** Ministerstwo kolei projektuje w ciągu roku 1922 powiększyć znacznie swój tabor, zarówno w dziale parowozów, jak i wagonów. Mianowicie w »Pierwszej fabryce budowy lokomotyw w Polsce« w Chrzanowie zamówiono 18 parowozów towarowych, zaś w fabrykach zagranicznych 50 parowozów osobowych i towarowych, również w fabrykach zagranicznych. Z wagonów zaś zamówiono w wytwórniach krajowych 200 wagonów osobowych i 2900 wagonów towarowych, zaś z zagranicy koleje mają otrzymać 65 wagonów specjalnych. Dla linij wąskotorowych zamówiono na rok bieżący 30 wagonów osobowych. Ogółem preliminuje się na ten cel 18 miljardów marek polskich.

WARSZAWSKA GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA (18 kwietnia). Mąka żytnia 80% 16.870.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Dla walut zachodnich i marki niemieckiej usposobienie mocniejsze. Przekazami na Berlin robiono po kursie wyższym (+½ punktu), na Wiedeń i Pragę prawie bez zmiany, choć korony i dewizy czeskie poszukiwane. Dolary szacowano wyżej o 50 punktów, funty szterl. o 200, franki francuskie i liry o 5. W dziale akcyj przemysłowych ruch słaby. Obracano zaledwie sześcioma gatunkami po kursie niejednolitym. Z akcyj handlowych w obrotach P. T. H., z bankowych Hipoteczny, papiery procentowe bez ruchu.

Cedula kursowa giełdy krakowskiej
z dnia 18 kwietnia 1922

	ofiar.	żąd.
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Bank Hipoteczny	825'—	875'—
Transakcja		850'—
Bank Małopolski	675'—	725'—
Ziemski Bank Kredytowy	550'—	600'—
Polskie Tow. handlowe	600'—	700'—
Transakcja	620'—	650'—
Handl. Spółka akc. »Impex«	250'—	300'—
»Polski Glob«	800'—	900'—
Żegluga Polska	300'—	350'—
Bank Kredytowy w Warszawie	3000'—	3200'—
Zieleniewski	6000'—	6300'—
Transakcja	6000 —	6300 —
H. Cegielski, fabr. masz. Poznań	2375'—	2475'—
Warsz. Ska akc. bud. parow.	1325'—	1425'—
Transakcja	1375'—	1400'—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln.	1750'—	1850'—
Zakłady amun. »Pocisk«	750'—	850'—
»Automotor« fabryka samoch.	1100'—	1200'—
Fabr. Portland Cementu Szczakowa	17000'—	18000'—
»Górka« fabryka cementu	6100'—	6300'—
Sierszańskie zakłady górn.	5800'—	6200'—
Transakcja		6000'—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.	5700'—	6000'—
Transakcja	6000'—	5750'—
Polska Nafta	2025'—	2125'—
Transakcja	2050'—	2100'—
»Oikos«	5600'—	—'—
»Pezet« powsz. zakł. bud.	1000'—	1200'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	3800'—	4000'—
»Krakus« zjedn. fabr. przetw. wysk.	2800'—	3000'—
Fabryka porcelany w Ćmielowie	4500'—	5000'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	3100'—	3300'—
Transakcja	3100'—	3300'—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki	
Dolary St. Zjed.	3750'—	3900'—	3750'—	3900'—
Dolary kanad.	3550'—	3700'—	3550'—	3700'—
Franki francuskie	345'—	355'—	350'—	360'—
Franki belgijskie	315'—	330'—	320'—	330'—
Franki szwajc.	740'—	760'—	740'—	760'—
Funty szterl.	16700'—	17200'—	16700'—	17200'—
Marki niemieckie	13'—	13'50	13'—	13'75
Transakcja			13'60	13'30
Korony austr.	0'49	0'51	0'49	0'51
Transakcja			0'49½	0'50½
Korony czeskie	75'—	76'50	75'50	77'30
Transakcja			75'50	76'50
Korony węgierskie	4'50	5'—	4'50	5'—
Lei rumuńskie	23'—	25'—	24'—	26'—
Liry włoskie	195'—	215'—	195'—	215'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (18 kwietnia). 4½% Tow. kred. ziem. za 100 rubli sprzedaż 275, kupno 270, za 100 marek trans. 60'50—59'75, sprzedaż 61'50, kupno 59, 5% Warszawy sprzedaż 300, kupno 295, obligacje z 1916 r. trans. 242, Przezorność trans. 97.

Akcje warszawskie: Bank dyskontowy 3735. Bank dla handlu i przemysłu w Warszawie 4800. Bank kredytowy w Warszawie 1-5 emisja 3350—3450, 6 emisja 3330. Warsz. Tow. fabryk cukru 32.000—33.400—32.800 Drzewny przemysł i handel 1800—1825, Warsz. Tow. kopalń węgla i zakładów hutn. 26.250—28.000—27.750 Lilpop-Rau-Lewenstein 8950—8975—8910, Ostrowieckie zakłady 8575—8550—8575, Rudzki i Ska 2700—2725—2680, Starachowice 6575—6480, Zakłady żyrardowskie 17.250. Borkowski 1375, Bracia Jabłkowscy 1775. Warszawskie Tow. transp. i żeglugi 2225—2250, Polska nafta 2175—2125.

Waluty: Dolary St. Zjed. trans. 3850—3875—3860, sprzedaż 3880, kupno 3840. franki francuskie trans. 357'50, marki niemieckie trans. 13'70, sprzedaż 13'50, kupno 13'10, Czeki: Gdańsk trans. 13'35—13'25, sprzedaż 13'40, kupno 13, Belgja trans. 327—331'50. Berlin trans. 13—13'50—13'20, sprzedaż 13'40, kupno 13, Londyn trans. 17.100—17.200—17135, sprzedaż 17.235, kupno 17.035. Nowy York trans. 3830—3860, sprzedaż 3880, kupno 3840, dolary drobne sprzedaż 3860, kupno 3820. Paryż trans. 357—362—359. sprzedaż 361, kupno 357. Praga trans. 77'75—77'50, Szwajcarja trans. 763, sprzedaż 765, kupno 755. Wiedeń trans. 51, sprzedaż 51'30, kupno 50'50.

GIEŁDA WIEDEŃSKA. (18 kwietnia). Amsterdam 2914'50, Zagrzeb 24'72. Belgrad 98'78, Berlin 26'57, Bruksela 657'50. Budapeszt 9'62. Chrystjanja 1424. Kopenhaga 1632'25. Londyn 33.875. Madryt 1198'75. Medjolan 419'20, Nowy York 7644. Paryż 718, Praga 153'52½. Sofja 52'90, Sztokholm 2008'50, Warszawa 202'70—206'70, Zurych 1488'75. — Waluty: Dolary 7594, belgijskie 649'50. bułgarskie 51'95. duńskie 1615'75. marka niemiecka 26'57½. angielskie 33825, francuskie 707'50, holenderskie 2902'50. jugosłowiańskie tysiączki 98'78, włoskie 417'20. norweskie 1404. polskie 202—206. rumuńskie 55'94, szwedzkie 1988'50. szwajcarskie 1481'25. hiszpańskie 1178'75, czeskie 153'40. węgierskie 9'72.

Renta majowa 161. austr. renta koronowa 155, renta lutowa 161. węgierska renta koronowa 1610, losy tureckie 35.200, priorytety kolei południowej 25.000, Anglobank 18300, Bankverein 5880. Austr. zakład kred. 7400. Bank depozytowy 3500, Laenderbank 18.005. Merkury 4500, Unionbank 5600. Bank obrotowy 3400, Živnostenska 63.500. Kolej północna 329.000. Lwów-Czerniowce 31.000, Koleje austr. 74.300, Kolej połud. 18.000. Alpiny 69.600. Berg und Huetten 134.000, Krupp 76.100. Huta Poldi 57.100. Praskie Tow. przem. żel. 127.000. Rima 32.200. Skoda 64.000. Zieleniewski 14.000, Apollo31.900. Fanto 69.900. Gal. Karpaty 120.000. Schodnica 69.500. Siersza 1320.

GIEŁDA PRASKA. (18 kwietnia). Berlin 17'17½, Warszawa 124—144'50.. marka niemiecka 17—17'50, marka polska 124'50—144'50.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (18 kwietnia). Berlin 1'72, Holandja 195'15. Nowy York 515. Londyn 2275. Paryż 47'65. Medjolan 27'85, Praga 10'90. Budapeszt 0'65. Zagrzeb 1'65. Bukareszt —, **Warszawa 0'14,** Wiedeń 0'06.50, austr. korona stempl. 0'07.

Końcowe kursa: Berlin 1'76, Holandja 195, Nowy York 514. Londyn 2271, Paryż 4780. Medjolan 2810, Bruksela 4390, Kopenhaga 109'30. Sztokholm 194, Chrystjanja 9530, Madryt 7950. Buenos Aires 185'25½, Praga 10'35, Budapeszt 0'62, Zagrzeb 1'65, **Warszawa 0'14,** Wiedeń 0'06.50, austr. stemplowana 0'07.

CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE. Z Warszawy telefonują nam: Na czarnej giełdzie tendencja dla walut obcych bez zmian. Notowano dolary: 3840 mk., marki niemieckie 13'50, franki francuskie 365, funty szterl. 17.000, 100 rubli złotych 187.000 mk.

MARKA POLSKA W BUDAPESZCIE. (18 kwietnia). W oficjalnym handlu walut notowano dziś markę polską 20'50—21'50.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
NAKŁADEM
WYDAWNICTWA „NOWEJ REFORMY"
Spółki z ogr. odp.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji).

†

Andrzej Krzyszkowski

Administrator »N. Reformy«

przeżywszy lat 62, po długiej a ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Panu dnia 17 kwietnia 1922 r.

NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE

przy zwłokach odprawionem zostanie we czwartek, dnia 20 b. m., o godzinie 10 rano w kaplicy cmentarnej, poczem nastąpi eksportacja do grobu.

Na te smutne obrzędy stroskani synowie i rodzina zapraszają Krewnych, Przyjaciół, Kolegów Zmarłego i Znajomych.

Zakład pogrzebowy »Concordia« J. Wolnego.

PODZIĘKOWANIE.

Z powodu śmierci naszego dyrektora HARREGO FROMMERA składa rodzinie wyrazy szczerego współczucia

Personal Związku gospodarczego.

PODZIĘKOWANIE.

JWPanu Drowi Ludwikowi Schneidrowi za wyleczenie mnie z choroby bardzo ciężkiej »kwasy moczowe«, którą próbowało leczyć wielu najwybitniejszych lekarzy Krakowa, składam tą drogą serdeczne podziękowanie.
Z głębokim szacunkiem Natan KLAMKA, majster krawiecki w Krakowie. 1155

JAKO JENERALNI REPREZENTANCI fabryki przetworów chemicznych St. Fiszera w Warszawie, ulica Łucka l. 14, na całą Małopolskę, oddajemy niniejszem zastępstwo tejże fabryki za poprzednią zgodą WPana St. Fiszera, na teren zachodniej Małopolski z siedzibą w Krakowie: **Związkowi Handlowemu Przemysłowo-Rolniczemu sp. z ogr. por.** w Krakowie, ulica Karmelicka l. 15, prosząc strony interesowane z zachodniej Małopolski o skierowanie wszelkich zamówień pod powyższym adresem.

Z poważaniem za firmę:
DOM KOMISOWO-HANDLOWY
JÓZEF TARNAWSKI I SPÓŁKA z ogr. por.
we Lwowie, ulica Kopernika L. 42—B.
Józef TARNAWSKI mp. Piotr KORABI mp.
Potwierdzam: ST. FISZER mp. 2129 2

Beczki z piwa około 140 hektolitrów, całe połówki i ćwiartki, w bardzo dobrym stanie, do sprzedania. Zgłoszenia do Biura ogłoszeń „Ruch", Kraków, ul. Szczepańska 9, pod **„Beczki z piwa".** 2127 1 2

Zgubiono kartę zwolnienia na nazwisko Abraham Sternlicht którą unieważnia się. 2128,

Potrzebna uczciwa, młodsza ekspedjentka do składu przyborów technicznych. Zgłoszenia pisemne: Kraków, skrytka pocztowa Nr 97. 2122 1 2

Starsza panna, inr., ze szyciem, zajmie się gospodarstwem. — Zgłoszenia listowne dla Cecylji przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 1813

Zastępcy dla najproduktywniejszej austrjackiej firmy eksportowej papieru i papy, za prowizją, natychmiast poszukiwani. Zgłoszenia pod **„Exportfirma Nr 3148"** do Biura ogłoszeń M. Dukes, nast. Sp. akc., Wiedeń. I., Wollzeile Nr 16. 1144

Restauracja i kawiarnia Marji Wejnarowskiej

w Krakowie, przy ul. św. Marka 23.

Poleca się P. T. Publiczności.

Kuchnia domowa pod własnym zarządem. Wszystkie potrawy na naturalnych tłuszczach. Lokal otwarty od godz. 7 rano do 10 wieczór. 2096 2 8

Suknia wełn. i jedw. granatowe, kostjum czarny, półbuciki 37, do sprzedania: „Wanda", Karmelicka l. 28, II p. 2092 2 2

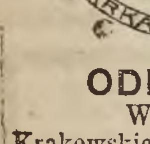
Maszyny biurowe Kraków S.S. Telefon 32-88 Marka ochronna

ODDZIAŁY:

Warszawa, Krakowskie Przedmieście 4.
Lwów, plac Marjacki 4.
Lublin, Krakowskie Przedmieście 54.

1630 8 10

Urzędnik bankowy lat 36, majętny, ożeni się z panną lub bezdzietną wdową, której rodzina ma wpływy i dopomoże mu w karjerze. Zgłoszenia pod **„Spokój"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 2042 3 3

Matki winny pamiętać o hygienicznej przysypce dla dzieci puder **„Dzidzi".** — Sprzedają apteki i składy apteczne. —

Apteka A. Gąsackiego w Warszawie. 1772 5 30

Kupuję starą garderobę

męską i damską, bieliznę, obuwie. Zawiadomienie pisemne lub ustne. Interes chrześcijański. Drexlerowa, ul. Szczepańska 5, I p., **w oficynie** 1939 3 20

Powozik jaś., wózek z budą, nowe, do sprzedania u S. Mudrego Franciszkańska 4. Restauruje pojazdy. 2003 4 4

Kto cierpi

na przepuklinę pępkową, pachwinową i t. p., otrzyma darmo ilustrowany cennik bandaży od K. Polaczka, Sambor 28.

2081 2 3

Meble
Sypialnie
Kredensa
Otomany sprężynowe
Spiżarki
Stoły 1948 2 2
Krzesła gięte

po cenach przystępnych

Józef Szczurek

Kraków, ulica Stolarska w kramach OO. Dominikanów.

Rutynowany urzędnik bankowy ofiaruje wysokie honorarjum osobie, która wyrobi posadę w banku w Krakowie lub na prowincji. Zgłoszenia pod **„Dyskrecja"** do Administracji „Nowej Reformy". 2047 3 3

Księgarnia katolicka

Kraków, ul. Florjańska 1 otrzymała na skład kilkanaście **ostatnich egzemplarzy** dzieł:

K. Bartoszewicz. Księga pamiątkowa Konstytucji 3 Maja. Cena 2 tomów 240 Mk.

K. Bartoszewicz. Antysemityzm w Polsce do końca XVII wieku. Cena 120 Mk.

K. Bartoszewicz. Najlepszy wybór pieśni narodowych w ozdobnej oprawie 240 Mk.

(Dzieła te oddawna są wyczerpane w handlu księgarskim). 4580

Uzyskawszy reskryptem ministerstwa przemysłu i handlu z dnia 18 marca 1922 r. Nr 0270/1049 pozwolenie na publiczną subskrypcję akcyj założyć się mającej Spółki akcyjnej pod firmą:

„OKO" Centralna Europejska Wytwórnia Kinematografu amatorskiego inż. Prószyńskiego, Spółka akc.

z kapitałem początkowym mkp. 350,000.000, podzielonym na akcje po mkp. 1000 im. wart., rozpisujemy

SUBSKRYPCJĘ

na sprzedaż tych akcyj po mkp. 1.000 za sztukę, z doliczeniem mkp. 100 na koszta konfekcji akcyj oraz opłaty stemplowej.

Subskrypcję przyjmują w terminie nieodwołalnym do dnia 1 maja 1922 r.:

Polski Bank Przemysłowy we Lwowie; Warszawa, ul. Senatorska 42 i wszystkie jego Oddziały; Bank Handlowy w Warszawie.

Przy wykonaniu subskrypcji należy złożyć całą cenę kupna w gotówce.

Spółka ma na celu eksploatowanie ostatnich wynalazków inżyniera Prószyńskiego z dziedziny kinematografji, jako to: aparatów **„Oko"** i **„Oko-Gramofon"**, patentowanych na ważniejsze kraje całego świata, rozwijając w następstwie działalność swą na wszelkie artykuły z dziedziny fotografji i fonografji.

Produkcja Spółki obliczoną jest głównie na eksport.

Kinematograf amatorski, łatwy w użyciu i niekosztowny, a pozwalający na wykonanie poważniejszych, dłuższych zdjęć, dotąd nie istniał. Aparat **„Oko"** jest pierwszem i jedynem dotąd rozwiązaniem tego zadania. Według opinji najpoważniejszych rzeczoznawców świata, wynalazek ten rewolucjonizuje dotychczasowe sposoby żywej fotografji, otwierając dla ogółu całe pole kinematografji amatorskiej.

Aparat **„Oko"** daje możność wykonywania zdjęć kinematograficznych z równą łatwością, jak zwykłe amatorskie aparaty fotograficzne pod pewnemi względami nawet łatwiej. Wszelkie manipulacje z filmem **„Oko"** są niemal stokrotnie uproszczone w stosunku do filmu kinematografu zwykłego. Każdy metr filmu **„Oko"** zastępuje 100 metrów filmu zwykłego. Jeden i tensam, niewielki i prosty aparat, służy do zdjęć i pokazów. Zastępuje on zatem dwa oddzielne, kosztowne i skomplikowane aparaty zwykłe kinematograficzne. System **„Oko"** czyni również zbytecznym cały szereg maszyn pomocniczych, niezbędnych przy operowaniu filmami zwykłemi. Aparat ten znajdzie niewątpliwie bardzo szerokie zastosowanie także i w szkołach publicznych.

Spółka ma zapewnioną współpracę wynalazcy inż. Prószyńskiego, bardzo cenną, dzięki jego wszechstronnej znajomości tego przemysłu, oraz długoletniej praktyce mechanicznej w kraju i zagranicą. Przebywał on przez lat 10 w Anglji i w Ameryce i tam też powstał i był udoskonalony wynalazek **„Oko"**.

Komitet Założycieli:

Polski Bank Przemysłowy, Józef Beck, Antoni Ciszewski, Inż. Henryk Hozer, Dr Jerzy Loth, Inż. Kazimierz Prószyński.

2157

CZYŚĆ OBUWIE KONICZYNKĄ

Poznańskie Zakłady chemiczne 2039 2 6
Kazimierz Chmielewski T. A., Poznań, ulica Główna.

Wszelkie naprawy okularów i cwikierów, wstawianie szkieł i t. p. wykonuje najstaranniej tanio i szybko **E. NIEMETZ, optyk i mechanik w Krakowie, ul. Karmelicka 15.** 1056 13 15

Powstałe na zasadzie ustawy z dnia 25 listopada 1920 r. (Dz. Ust. Nr 112) i statutu z dnia 28-go lutego 1921 r. (Dz. Ust. Nr 34)

Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego

podaje do wiadomości PP. przemysłowców,

iż rozpoczęło już wydawanie pożyczek

pod zastaw nieruchomości, maszyn i urządzeń fabrycznych w 7%-wych listach zastawnych

w walutach obcych. 2115

Towarzystwo nie posiada żadnych agentur ani przedstawicielstw. — Szczególnych informacyj i wyjaśnień udzielają jedynie: BIURO ZARZĄDU, Warszawa, ulica Czackiego L. 23 (tel. 130-41). ODDZIAŁ TOWARZYSTWA W ŁODZI, Łódź, ulica Moniuszki 9 (tel. 11-43).

Magazyn ubrań męskich

cywilnych i wojskowych, gotowych i na miarę.
CENY PRZYSTĘPNE! 1910 2 3
W. Żmuda, Kraków, ul. św. Tomasza 21.

Doskonałe cukierki cytrynowe, miętowe, maliaki, ślazowe, landrynki, miodowe, rumowe, poziomki, migdałki, karmelki zawijane pomadkowe, owocowe, kwaśne, Irysy, wysyła odwrotną pocztą fabryka cukrów Stefana Postawki, Kraków-Podgórze, Twardowskiego 12. 1430 5 5

Urzędnik kolejowy poszukuje pokoiku. Wynagrodzenie gotówką, w naturze, lekcjami w zakresie szkół handlowych, względnie języków obcych. Zgłoszenia pod **„Nauka"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 2077

Naprawia dzwonki, telefony, elektrykę
rutynowany elektryk.
T. ARMATYS
Kraków, ul. Zybilkiewicza 15, II p., ofic. 10214 6 6

Nowości wydawnicze Wacława Grabiańskiego

Przesilenie (Dramat w 3-ch aktach).
Dwie nowele.

Tegoż autora:

Wojenny balonik
Piekło 50 9 0
Rymy i proza.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Atramenty
Bibuły
Cyrkle
Durabel
Etykiety
Farby
Gumy
Hektografy
Indeksy
Kalendarze
Laki
Maszynki registr.
Notesy
Ołówki
Papiery
Registratory
Spinacze 970 2 2
Trójkąty
Wstążki maszynowe
Zeszyty

Adam Zembrzycki

Kraków, ul. Florjańska l. 9.

MASZYNA PAROWA 1141 1 3

32 HP, z kotłem Fitzner-Gamper, 8 atm., 30 m², kompletna, tanio do sprzedania. — „PION", Lwów, ulica Lwowska L. 48, telefon Nr 476.

Palma

Prawdziwe kauczukowe obcasy

PALMA-KAUCZUK.

SKŁADY FABRYCZNE:

Dla Małopolski zachodniej: **Kraków, Librowszczyzna 8.**
Dla Małopolski wschodniej: **Lwów, ul. Żółkiewska 37.**
Dla Poznańskiego i Pomorza: **Poznań, ul. Strusia l. 9.** 1961 2 3

Poszukiwani są hurtowni odbiorcy

dla drogueryjnych artykułów, do sprzedaży wielkiej ilości artykułów konsumcyjnych. — Zgłoszenia tylko od poważnych, także w całej Polsce dobrze wprowadzonych firm pod „Unisan", Ges. m. b. H., Wiedeń, I., Naglergasse 21. 2113

PRZETARG.

Centralne Biuro zakupów kolei państwowych w Warszawie, Chmielna 53 nabędzie około

8.000 sztuk skrzyń różnych gwoździ.

Szczegółowe ogłoszenie w Nrze 86 „Monitora Polskiego" z dnia 14-go kwietnia 1922 r. 2138

CERATY LINOLEUM, KAPY, CHODNIKI, DYWANY, firanki, narzuty, portjery, karnisze, prześcieradła gumowe, **drelichy i materje dla tapicerów** 1905 2 0
poleca po cenach fabrycznych najtaniej:
M. Halpern, Kraków, Grodzka 43 wejście od ul. Senackiej **8.**
Sprzedaż hurtowna i detaliczna. — Uwaga na adres.

Pierwsza krajowa ulepszona fabryka barwników do użytku domowego

ŁABĘDŹ

firmy: Towarzystwo farbiarskie Łabędź

farbuje wszystko.

Spróbuj, a podziękujesz. (Żądać wszędzie).
Poleca: Reim i Sp. 1450 6 0

Dyrekcja kopalń Gwarectwa węglowego Brzeszcze, p. Oświęcim

zakupi:

1 nową, normalnotorową, tendrową lokomotywę, o mocy 300—350 HP, na 3 sprzęgniętych osiach, z miedzianem paleniskiem, do opalania węglem.

Zgłoszenia ze szczegółowemi datami oferowanej lokomotywy, najkrótszym terminem dostawy, stałą ceną i warunkami wypłaty należy składać pod adresem kopalni do dnia 10-go maja 1922 r. 2136 1 2

Wspólników z poważnym kapitałem

poszukuje się

we Lwowie, celem rozszerzenia:

1) Wytwórni zabawek wełnianych (istnieje od 1912 r., maszyn 4, robotnic 20);
2) Pracowni trykotarskiej (o 11 maszynach). 2117.

W Krakowie do:

3) Nieustającej wystawy wyrobów polskich (istnieje od 1908 r. w centrum miasta);
4) Wytwórni ozdób na drzewko (istnieje od 1917 r., robotnic 45);
5) Wykończalni bielizn arskiej (14 specjalnych maszyn o popędzie motorowym, istnieje od 1917 r.).

Informacyj udziela i przyjmuje zgłoszenia **„Liga Pomocy przemysłowej", Kraków, ul. Grodzka L. 13, do dnia 30 kwietnia 1922 r.**

Rutynowany korespondent

polsko-niemiecki, piszący biegle na maszynie, ze znajomością stenografji, poszukiwany do większego biura fabrycznego. Zgłoszenia pod „Rutynowany" do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków, ul. Grodzka L. 13. 2105 2 3

MATERJAŁ TARTY

świerkowy i jodłowy, pierwszorzędnej **marki nadwórniańskiej,** w większych ilościach, bieżących rozmiarów, z natychmiastową dostawą, sprzedaje oraz podejmuje się wyrobu desek i brusów na zamówienie

KONCERN DRZEWNY

Spółka z ogran. odpowiedz.
we Lwowie, ul. Kopernika 5.
2114 2 8

OGŁOSZENIA

na **wszystkie dworce kolejowe,**
do pierwszego **urzędowego rozkładu jazdy** (nakład 30.000 egzemplarzy, ważny na cały rok od dnia 1-go czerwca b. r.),
do **wszystkich pism krajowych** i zagranicznych

przyjmuje 2040

Polskie Tow. księgarni kolejowych

„RUCH" S. A.

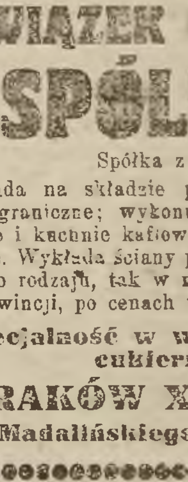
Kraków, ulica Szczepańska L. 9.

Oddziały: Warszawa — Lwów — Gdańsk — Wilno — Poznań.

Skład kołder K. Sulikowskiego

Kraków, ul. Grodzka L. 59

poleca: kołdry w wielkim wyborze, oraz wykonuje wszelkie zamówienia. 1251 11 0

ZWIĄZEK KAFLARZY „SPÓLNOŚĆ"

Spółka z ogr. odp.

posiada na składzie piece kaflowe krajowe i zagraniczne; wykonuje szybko i starannie piece i kuchnie kaflowe, oraz wszelkie reparacje. Wykłada ściany płytkami i wanny wszelkiego rodzaju, tak w miejscu, jak i na prowincji, po cenach nader przystępnych.

Specjalność w wykonaniu pieców cukierniczych.

KRAKÓW XI, DĘBNIKI, ul. Madalińskiego 2. Telefon 3597.

1715 4 5

Do pielęgnowania

chorych i położnic w miejscu, jak i w okolicach, polecają się dobrze wyszkolone Siostry pielęgniarki.

Zakład Sióstr 1764 2 5

Kraków—Podgórze, ulica Józefińska L. 29, I-sze piętro, Telefon 2044

Ważne dla pań! Ważne dla pań!

Pracownia sukien damskich Z. Kalafarskiej w Krakowie

ulica św. Filipa L. 21, parter, dawniej ulica Szewska L. 12

przyjmuje zamówienia na

wszelkie suknie, kostjumy, płaszcze i t. p.

Wykonanie pierwszorzędne! Ceny konkurencyjne!

Przy żakietach i płaszczach robota męska. 1922 2 2

KMINEK

każdej ilości, do natychmiastowej i późniejszej dostawy, kupuje, prosząc o opróbkowane oferty

UNARD 2139 1 2

Tow. dla handlu zagranicznego z ogran. poręką

Poznań, ul. św. Marcina 43, I. Telefon 2606 i 3198.

Kopalnia Gwarectwa węglowego Brzeszcze, p. Oświęcim

zakupi dla kondensacji:

2.500 rurek mosiężnych, bez szwu, miękko wyżarzanych, o (/) zewnętrznej 20 mm, (/) wewnętrznej 18 mm, po 3.100 mm długie.

Wyrób ma być krajowy lub z części Górnego Śląska, przyznanego Polsce.

Zgłoszenia pod adresem kopalni z podaniem najkrótszego terminu dostawy, stałej ceny i warunków wypłaty należy składać do dnia 10-go maja 1922 r. 2135 1 2

Kryjcie dachy tylko dachówką azbestowo-cementową

„WIEK"

przedwojennej jakości 1927 3 3

fabryki wyrobów azbestowo-cementowych

Jan Jack i Ska

Biuro sprzedaży: Kraków, Zwierzyniecka 6.

KRYSTALINA

goi popękane ręce, usuwa czerwoność rąk, nadaje białość i aksamitną miękkość. 901 10 0

WSZĘDZIE DO NABYCIA!

Przedsiębiorstwo dla budowy wodociągów, pomp studziennych i ogrzewania centralnego

STANISŁAW RADWANEK

Kraków, ulica Karmelicka L. 25

wykonuje wszelkie roboty w zakres ten wchodzące, jakoteż reparacje w miejscu i na prowincji po cenach przystępnych. 1575 4 4

Ważne dla Panów

chcących golić się łagodnie brzytwą! Celem przekonania się proszę się zwrócić do dobrego szlifierza, J. Myszkowskiego, przy ul. Dietlowskiej L. 46. Jako fachowiec mogę zapewnić, że posiadam na składzie wielki wybór najlepszych brzytew, scyzoryków, nożyczek, maszynek do włosów po zniżonych cenach. 2019

CENNIKI KRAWIECKIE

Wszelkie wiadomości zawodowe zawiera **„GAZETA KRAWIECKA" Nr 4.**

Do nabycia w Biurach dzienników w całej Polsce. Redakcja: Kraków, ul. Mikołajska 13. Tamże do nabycia żurnale i formy. 2080 2 2

Na sezon wiosenny

poleca

wielki wybór oryginalnych modeli

sukien, płaszczy i kostjumów, jakoteż wykonuje takowe z materjałów własnych i dostarczonych magazyn

Heleny Löffelholz, Kraków, ul. Grodzka 26.

1579 0 10

W Drukarni Literackiej w Krakowie. ul. Jagiellońska L. 18
Rządca Drukarni L. K. Górski